

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrť leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 19.

Maribor, dne 12. februarja 1909.

Letnik I.

Novo ministrstvo.

Dunaj, 11. febr.

Vse se vpraša: Kaj hoče Bienenrth z novim ministrstvom? Dvojno je mogoče: ali je Bienenrth tako kratkoviden in ne spozna, da tak kabinet nima življenske moči v sebi, ali pa hoče Bienenrth provocirati, da parlament sam sebe ubije in da potem lahko vlada s par. 14.

Češki, slovenski in hrvatski poslanci so si že popolnoma na jasnem, kako stališče jim je zavzeti nasproti novemu kabinetu. Izključeno je, da bi ta kabinet podpirali, kateri ima v svoji sredini moče, kaj jih sovražno stališče nasproti Čehom in Slovincem je obče znano. Graški advokat dr. Hohenburger je postal justični minister, torej šef ministrstva, katero potrebuje na čelo objektivnega, minuciozno pravičnega moča. Preteklost dr. Hohenburgerja nam je porok, da Slovani nimajo od njega pričakovati nepristranosti. Moč je soustvaritelj nemškega „Pflingstprograma“, vrhu tega je bil duševni vodja razbijačev za časa nemške obstrukcije. Celo življenje je vselej in povsod deloval v izrazito nemško-nacionalni smeri. Kabineta s takim človekom Slovenci in Čehi pač ne morejo podpirati!

Kako je našel Bienenrth dr. Hohenburgerja? Nemško-nacionalni politiki, kakor dr. Deršata, dr. Hofmann-Wellenhof zatrjujejo s svojo besedo, da niso vedeli ničesar za njegovo kandidaturo. V kuloarjih parlamenta, ki so te dni polni življenja, vlada soglasno prepričanje, da ga je nasvetoval grof Stürgkh in spravi seboj v kabinet.

Grof Stürgkh pa je vsaj že sam za-se casus belli za jugoslovansko delegacijo. Njegova nemška nestrpnost je znana in se je pokazala proti nam v celjskem šolskem vprašanju. Nobenega dvoma ni, da bo grof Stürgkh nadaljeval politiko Marchetovo v naučni upravi. Za jug bo vladal nemški volksrat, ne pa pravičen naučni minister.

Tudi Nemci niso zelo zadovoljni z novim ministrstvom, toda ne iz načelnega stališča, ampak ker so voditelji osebno razžaljeni. Bienenrth je namreč, ne da bi jih kaj vprašal, sestavil svoj kabinet. To slabo razpoloženje pa se bo gotovo poleglo in Nemci bodo svoj kabinet branili z vsemi močmi.

Sredi marca se baje skliče zopet parlament, v kojem se je že danes osnovala mogočna opozicija proti novemu kabinetu. V opoziciji bodo stali vsi Če-

hi, Jugoslovani, Rusini, socialdemokrati in manjše nemške stranke. Take opozicije nobeno ministrstvo ne prenese niti skozi en mesec, še manj Bienenrthovo. Kmalu bo prišla kriza, v kateri se bo šlo za to: ali Bienenrth ostane, potem gre parlament narazen; ali pa parlament ostane, potem bo moral iti Bienenrth.

Razni glasovi novem ministrstvu.

Z novim ministrstvom ni nihče prav zadovoljen. Na uvodnem mestu smo že povedali, kako stališče bodo zavzeli češki, slovenski in hrvatski poslanci napram novi vladi. Naj sledi tukaj, kako sodijo tudi druge stranke o novem ministrstvu.

Nemški svobodomiselní poslanci so izjavili, da so zelo presenečeni, ker so popolnoma izključeni od vlade, med tem ko imajo krščanski socialci in Poljaki svoje moče v kabinetu. Obdržati hočejo čisto proste roke in le tedaj od slučaja do slučaja podpirati vlado, če bo vladni program nudil popolne garancije, da ne bodo pri svojih narodnih pravicah prikrajšani. Upajo, da bo vlada vsaj do sobote naznanila strankam svoj program, da bodo o njem že lahko razpravljali v svoji plenarni seji. Nemški svobodomislec dr. Groß je izjavil: Kdor pričakuje od nove vlade, da bo razvozljala sedanji položaj, se grozno moti. Ministrska lista nam je zagonetka, katere danes še ne moremo rešiti. Situacija je popolnoma nejasna, ne pomeni sicer še za nas casus belli, vendar zahteva od nas velike previdnosti.

Nemški nacionalci Weidenhoffer je na shodu v Stokerau govoril o sedanji krizi in izjavil, da nemški nacionalci toliko časa ne bodo sodelovali na rešitvi te krize, dokler ne bodo videli, da so merodajni krogi odločno pripravljeni rešiti narodno vprašanje na način, ki bo za Nemce vsprejemljiv. Sedanjemu kabinetu nasproti se bo pa nemško-nacionalna stranka zadržala čisto objektivno.

Izvršilni odbor čeških strank je na posvetovanju podal naslednjo izjavo: Zveza čeških strank se je posvetovala o položaju, ki je nastal vsled novega ministrstva. Konstatiralo se je, da se je nova vlada sestavila brez ozira na češke poslance. Zveza vidi v sestavi novega kabineta nevarnost za češke in sploh slovanske interese in zato novi vladi ne more zaupa-

ti. Izvolil se je odsek, kateri naj se z ostalimi slovanskimi strankami posvetoje o nadaljnjih korakih. V odsek so bili izvoljeni: Pacak, Hruban, Zazvorka in Kalina.

„Slovansko središče“ je imelo v sredo sejo, v kateri je zavzelo svoje stališče nasproti novi vladi. Soglasno se je izražalo mnenje, da morajo Slovani stopiti v najstrožjo opozicijo proti novemu ministrstvu, v katerem je osem Nemcev in štirje Slovani in v katerem zavzemata mesta dr. Hohenburger in grof Stürgkh. Poslanec dr. Korošec in dr. Šusteršič sta izjavila, da je imenovanje teh dveh mož za ministra naravnost izzivanje slovanskega naroda. Sklenilo se je, stopiti v stik s češkimi strankami.

Glasilo podpredsednika poljskega kluba, poslanca Stapinskega, imenuje vstop Bilinskega v kabinet zasebno podjetje, kar se mora tem strožje obsoditi, ker se je to dogodilo v trenutku, ko pripravlja Bienenrth okrepitev nemškega vpliva, razpust državnega zbora in par. 14. Postopanje Bilinskega je skrajno nekorektno, in izraža se upanje, da bo poljski klub vložil pri ministrskemu predsedniku protest proti vstopu Bilinskega v kabinet.

Tudi poljskega ministra-krajana, Abrahamoviča, v poljskih krogih zelo napadajo. Nekateri smatrajo za gotovo, da bo v kratkem času odstopil. Kdo bo stopil na njegovo mesto, še ni gotovo; sodijo pa, da bo sedanji načelnik poljskega kluba, Glabinski, imenovan za poljskega ministra-krajana.

Iz čeških poslaniških krogov se poroča, da se tudi češki minister-krajan, dr. Začek, nahaja na potu demisije. Pred svojim odhodom v Prago je izročil ministrskemu predsedniku baronu Bienenrthu prošnjo za odstop, vendar je Bienenrth do sedaj še ni predložil cesarju.

Iz vsega navedenega je razvidno, da nikakor ni mogoče, da bi se nova vlada mogla dalj časa vzdržati na površju. Njena usoda je zapečatená. Zato imenujejo nekateri sedanje Bienenrthovo ministrstvo „predpušno ministrstvo.“

Politični pregled.

Nova avstrijska vlada je sedaj tako-le sestavljena: Ministrski predsednik je baron Bienenrth, notranji minister baron pl. Haerdtel, domobranski pl.

„Ne, ljudje božji, nisem blazna, ne, nisem in le škoda, da nisem. Potem bi že bilo enkrat konec tega in ne bi slišala več o njem. Tako pa danes mi povedajo, da je napravil to, jutri ono itd., zmiraj ta večna očitavanja. Oh, vsaj vidite, ljudje, da mi je res za zblazneti.“

„Uboga žena!“ je sočutno zašepetala soseda Katra.

Tina je tarnala in jadikovala še dolgo v noč. Kako hudo je pač moralo biti to, ker je videla, da je ona sama veliko zakrivila, da jo po pravici proklinja njen sin.

O, to spoznanje je bilo hudo, grozno, ki ji je tako neusmiljeno razjedalo srce polno žalosti in trpljenja. To je bila velika pokora, — a zaslužena! To so bile bridke ure in najžalostnejše v njenem celem življenju!

O, te bridke ure!

III.

Drugo jutro ni bilo o Lukecu ne duha ne sluha več. To pa ni bilo nikomur novo, ker Lukec je imel navado, da je zvečer prišel in zjutraj zopet odšel, ker ni bil varen pred orožniki, ki so imeli vedno veliko posla z njim.

Za nekaj dni se je zvedelo, da so ga orožniki prijeli radi tatvine in da je bil obsojen za več časa v ječo. Eden ali drugi je bil s tem zadovoljen, češ, saj ta čas bom brez skrbi, da mi ta vrag ne vlopi v klet ali hram.

Mati njegova je vedela, da izve kmalu kaj takega in na poboljšanje sinovo ni niti mislila več, in vendar ji je bilo poznati na obrazu, kako veliko mora trpeti. Posebno v zadnjem času, ko so se širile slabe govorice o Lukecu vedno bolj, se je postarala za precej let.

PODLISTEK.

Žalostne ure.

(Konec.)

„Da, da, on je tvoj sin, pa ti nisi njegova mati. Odprite!“

Mahnil je parkrat po durih, da so se odprle. Nato je pa prilomastil pijan in jezen, kakor je bil, v izbo in tu začel razsajati, da je bilo človeka kar groza.

„Mati vam rečem, ali tega imena ne zaslužite, mati ali veste, kaj je vaš sin? Ali se vam sanja, kaj sem vse storil v svojem življenju slabega? Ali ste slišali, da sem tat in ubijalec? Ali veste, da sem pozabil Boga? Kaj, mati?“

„Oh, moj sin, prosim te, ne muči me dalje! Ali nisem skrbela za te? Lukec, slišiš — — oh, moj Bog!“

Jok ji je zadušil glas.

„Skrbeli ste, ha, ha! To vam povejo sosedi, ako ste pozabili. Nu, jaz vam tudi povem, o jaz vem še dobro, da nisem imel nikdar matere. Zato pa sem prišel sedaj, da vam pripravim par veselih uric. Proklete! Ali je bila to mati, ki še jesti ni dala svojemu otroku? Bog kaznuj tako mater. Gorje tudi sinu, ki ima tako — ne vem kaj bi rekel, tako — hudobno mater. Proklete, proklete!“

Tolkel je divje ob tla, po klopih, mizi in kamor je prišlo ter pobil in razmetal vse, kar mu je prišlo pod roke.

Mati pa je trepetala pred svojim sinom, pred groznim in divjim mladeničem ter ga skušala na vse mogoče načine pomiriti.

„Miruj, sin, za božjo voljo, miruj in bodi pameten! Kaj poreko naši sosede? — Kaj poreče Bog,

ker tako spoštuješ njegovo zapoved do stare in revne matere?“

„Da, da! Kaj poreče Bog taki materi, ki je sama porinila svojega sina v pekel? In to ste storili vi z menoj. Vi, vi ste krivi, da me preganja ves svet in sovraži, da kažejo za menoj, da se me ogiblje vsak, vi ste krivi, da pridejo morda sedaj orožniki in me odpeljejo uklenjenega. Kako boste tedaj gledali svojega sina? Morda se vam bo še smilil ta ubogi sin? Kaj ne? Da, še le takrat se vam bom smilil, kadar me potegnejo na vešala. Prej menda ne boste imeli sočutja z menoj, kakor sploh še nikdar. Razposajen sem vam bil, vedno hudoben in pravi lump, kaj ne? Drugače me niste imenovali. In če sem že tak, kdo za Boga je kriv temu? Ali morete reči, da ste nedolžni, ali imate kaj lahko vest, kadar se spomnite na me, če se morda kedaj? Glejte mati, sicer ste mi vse drugo prej, kakor to, kar vas imenujem, glejte svojo pest tukaj bi vzdignil in po vas bi bilo, — ako bi se mi ne smilila vaša črna duša. In za to pa vas le proklinjam, vi hudobna mati — proklinjam na dno pekla!“

„Joj, joj, — — gorje meni! Moj lastni sin me proklinja! Moj sin, moj sin! Kako veliko sem morala zagrešiti! Kako grozno me mora Bog kaznovati, če me sam moj sin proklinja! O, milost, milost, nebo!“

Brisala si je oči s predpasnikom, premočenim z bridkimi solzami. Lukec pa je proklinjal in razsajal, kakor besen.

Prišli so sosede in ga s silo spravili po dolgem času k pokoju. Staro Tino pa so močili z vodo, ker je bila na zadnje popolnoma oslabela. Ko je prišla zopet k sebi, je tako obupno kričala, da so mislili navzoči, da je zblaznela.

In to njih mnenje je lahko čula, zato je odgovorila:

Georgi, justični minister, znani graški odvetnik dr. Viktor pl. Hochenburger, bivši načelnik nemške ljudske stranke, naučni minister grof Stürgh, trgovinski minister dr. Weißkirchner, dosedanjí predsednik drž. zbornice (za predsednika kandidira sedaj dr. Pattai), finančni minister vitez Bilinski, minister za javna dela dvorni svetnik pri namestništvu v Inomostu Avgust Ritt, poljedelski minister praški vseučiliški profesor dr. Albin Braf, zet pokojnega dr. Riegra, železniški minister sekijski šef pl. Wrba. Ministri-rojaki so: Abrahamowicz, Schreiner, Začek. V ministristvu so torej uradniki, parlamentarci in izven parlamenta stoječi možje. Po narodnosti je devet ministrov Nemcev in samo štirje Slovani.

Avstrijsko-turški sporazum še vedno ni dosežen. Turški trgovinski minister in naš carigradski poslanik grof Pallavicini se še nadalje pogajata o sporazumu. Turki delajo težave z ozirom na carino. Zahtevajo tudi, da bi se Mohamedanci v Bosni lahko odtegnili vojni službi. V kaj takega Avstrija seveda ne bo privolila in najboljšje je, da si Turki take misli izbižejo iz glave.

Angleški kraljevi par v Berolinu. Sprejem angleškega kralja in kraljice v Berolinu je bil sijajen. Vendar pa ni bil brez nezgode. Splasili so se namreč konji voza, v katerem sta sedeli angleška kraljica in nemška cesarica. Morali sta presesti v drug voz. Socialdemokrati so priredili demonstracije in so trgali z vozov in tramvajev angleške zastave. Policija jih je kmalu razgnala. Obisk kralja Edvarda VII. v Berolinu je velikega političnega pomena. Dokaz temu je že to, da je kralj pripeljal seboj državnika sir Hardinga in konferiral eno uro z državnim kancelarjem Bülowom. Clemenceau, francoski ministrski predsednik je izjavil, da obisk kralja Edvarda v Berolinu veliko pomeni za svetovni mir. To se je pokazalo pri gala-dineju, kjer sta si vladarja napila drug drugemu. Viljem je rekel, da vidi v prihodu angleškega kralja jamstvo za mir in prijateljsvo Nemčije in Angleške, da se ohrani in utrdi evropski mir. Kralj Edvard mu je odgovoril, da ima njegov prihod namen utrditi prijateljske odnose med obema državama ter tako ohraniti svetovni mir, za kar on vedno dela. Tema izjavama se pripisuje z ozirom na sedanji napeti mednarodni položaj velika važnost.

Srbija. Vojni minister Živković je pooblastil podpolkovnika Mickoviča, da ukrene vse potrebno za odhod 4000 macedonskih prostovoljcev, med njimi 500 Albanov, na bosansko mejo in mejo Sandžaka. Prostovoljci bodo odkorakali v posameznih četah po 100 mož. Za četovođe so določeni macedonski vojvode. Tem četam ni pridelen noben aktivni častnik. Odbor za narodno brambo je imel sejo, v kateri je zavzel ostro stališče napram Pašiču; vojnemu ministru Živkoviću in prestolonasledniku se je pa izrekla zahvala za moško brambo srbskih interesov. — V dunajskih finančnih krogih je razširjena novica, da bodo signaturne velevlasti berlinskega kongresa pustile Avstro-Ogrski prosto roko, da postopa energično proti Srbiji. — Časopisi poročajo, da je odstopil vojni minister Živković, ker niti vlada, niti skupština ne kažete dovolj zanimanja za armadne potrebe. Živković sam je izjavil, da je neposredni vzrok njegovega odstopa odklonitev kredita za oboroženje v znesku 33 in pol milijona dinarjev. Izprevidel je, da vlada in skupština ne uvažujeta zadosti resno splošnega položaja in zato je odstopil. Skoro vsi srbski listi obžalujejo odstop generala Živkoviča.

Perzija. Vsled vstaje v Reštu, kjer je bil umorjen guverner in dva uradnika in kjer so se konsti-

tucionalisti polastili vlade, je zelo v nevarnosti ruska cesta od Enzila do Teherana. Prav mogoče je, da bo Teheran ravno tako izoliran, kakor je bil Peking 1. 1900. Ker je šah zelo neodločen in perzijska vlada ničesar ne stori, se bo obleganje Teherana zabranilo le, ako bo Rusija imela v Baku pripravljene čete, da takoj lahko poseže vmes.

Drobne politične vesti. Ker je Bolgarija dobila zagotovilo, da Turčija ne misli več na to, da bi se ji odstopil del bolgarskega ozemlja, je takoj odredila demobilizacijo. — Ruska дума je sklenila, da se izroči predlog o odpravi smrtnih kazni justični komisiji. Predlog kadetov, pozvati komisijo, da v teku enega meseca poda o tem poročilo, je bil odklonjen. — Na Nižjeavstrijskem so se vršile dopolnilne volitve za deželni zbor. — Košut se pripelje jutri na Dunaj in bo sprejet od cesarja. — Portugalski kralj namerava odpotovati v Villaviciosa, kjer ga bo baje obiskal španski kralj Alfonz. — Ogrska zbornica je sprejela zakonski načrt o zemljiškem davku. — V torek je bilo na Dunaju deset socialističnih shodov, na katerih so dunajski socialistični državni poslanci govorili o zaključanju državnega zbora. Posebno hudo se napadali ministrskega predsednika. — Ruski zunanji minister Izvolski bo predložil dumi turški proti-predlog. Turška vlada bo dobila v kratkem odgovor. — Ker bo bivši železniški minister dr. Deršata imenovan za Lloydovega predsednika in bo kot tak odložil državnozborski mandat, hočejo graški nemški nacionalci mesto njega kandidirati Wastiana.

Raznoterosti.

Državno pravdnštvo v Mariboru je ustavilo preiskavo proti g. dr. Povaleju, kateri jo je zahteval, da se dokaže neistinitost grdih napadov in činov, katere mu je očitala v mnogih člankih „Marb. Ztg.“ Zanimivo je, da je zabredel po državnem pravdnštvu v preiskavo tisti nemški uradnik, ki je z „M. Ztg.“ hotel pokopati dr. Povaleja. Radovedni smo, kje bode sedaj iskalo finančno ravnateljstvo v Gradcu krivca, ki je izpodmaknil dokumente iz Povalejevih aktov? Zadovolji nas, da se je po državnem pravdnštvu rešila čast neosnovano napadenemu slovenskemu uradniku. In s tem naj bo zadovoljen tudi g. dr. Povalej; mi smo na tem stališču, da ne sme nobeden Slovenec, najmanj pa slovenski uradnik tožiti tega zloglasnega lista, če bi mu tudi očital najhujših neosnovanih zločinov. Za to stališče pa imamo v Mariboru dovolj skušenj iz mnogih porotnih obravnav iz prejšnjih časov, ko nasprotstvo proti Slovincem še daleč ni bilo tako hudo, kot je sedaj.

Zrellostni izpit iz slovenščine. Poročali smo že zadnjič, da bodo slov. dijaki na tistih srednjih šolah, kjer je slovenščina obligatni predmet od prvega do osmega razreda, morali delati zrellostni izpit tudi iz slovenščine. V tej zadevi se je zlasti poslanec dr. Korošec še za časa Marchetovega ministrovanja mnogo trudil, da bi se končno rešilo to velevažno šolsko vprašanje. Toda bivši naučni minister Marchet je sicer obečal rešiti celo zadevo, toda ostalo je samo pri obljubah, tako da v šolskem letu 1907-8 prvič po polstoletju slovenski osmošolci niso maturirali iz materinščine. Sedaj po Marchetovem odstopu je izdalo naučno ministrstvo na srednje šole, na katerih se poučuje slovenščina, odlok, da morajo delati slovenski abiturijenti zrellostni izpit tudi iz slovenščine. Opozarjamo pa državne poslance, da ta uredba velja samo za dve leti. Upamo, da bodo državni poslanci sto-

in vzrok je bilo neko dekle, s katerim sta se oba seznanila.

Lukec ga je imel sedaj že precej pod kapo in zato sta si bila z Miho hitro v laseh. Beseda je dala besedo, razžaljenje na obeh straneh in oba sta se hotela maščevati, zato pa je prišlo, še sama nista vedela kako, tako daleč, da sta se spozabila in poskušala telesno moč.

Posledica je bila ta, da so odpeljali Lukeca, ki se vsled pijanosti ni mogel dovolj varovati, nezvest-nega v bolnišnico.

Ko je mati zvedela, da je Lukec smrtno ranjen, tedaj se je odpravila, kakor hitro je mogla, na pot v mesto k umirajočemu sinu.

Par ur je bilo do mesta, a Tini se je zdela pot tako dolga, kakor še nikdar poprej. Vila se je bela cesta okolu enega hriba, drugega, tretjega itd. in zdelo se ji je, kakor da hodi po povsem tuji cesti, bogve kateri, ki pelje tja daleč nekam bogvekam, po kateri ne pride nikoli do cilja.

Hodila je hitro — kolikor je mogla, bila je že stara in slaba — pa se ji je zdelo, da je zmirom na istem mestu, ah, še zmiraj pod vaškimi gozdovi in senožeti, še zmiraj vidi domači zvonik, kadar so ozre in vendar je hodila tako hitro. Ah, še vedno ni pri onem znamenju ob cesti, kjer je bila drugič pač tako hitro, še vedno se niso prikazali v daljavi oni hribi, pod katerimi leži mesto, pa je vendar tako hitela. Zmanjkovalo ji je že sape, tako je podvizala in bila je že tako trudna, da bi kar obležala na kamenu kraj ceste. Toda ne, ne sme počivati, sin umira, njen sin, ki mu je toliko dolžna, ki mu je storila toliko krivice.

Hiteti mora, hiteti, da ne zamudi, da ga prosi odpuščanja, sicer ne bo mogla živeti več, mirna ne bo nikdar in peklo jo bode tako močno, da ni čula iz njegovih ust odpuščanja. Hiteti mora, da ne bo za-

rili vse potrebno, da se ta uredba stalno uvede, sicer jo lahko kak nemško-nacionalni minister razveljavi.

„**Narodni Dnevnik**“ odreka S. K. S. Z. obrambno delo. Mi ne bomo tukaj hvalili S. K. S. Z., ker dobra stvar se itak sama hvali. Da bi le narodni dnevnikarji storili le pičico tega, kar je storila S. K. S. Z. za obmejne Slovence, pa bi bilo dobro. Vzemimo samo en primer: Ali je „Narodni Dnevnik“ že kdaj priporočal svojim bralcem, naj kaj žrtvujejo za toli potrebni šentiljski dom? Koliko so pa že gospodje okoli „Narodnega Dnevnika“ dali v ta namen? In vendar bi se moral za Društveni dom v St. Ilju zavzeti vsak Slovenec brez razlike političnega mišljenja. Gospodje, kje je vaša tolikokrat hvalisana požrtvovalnost? Lahko vam je delovati tam, kjer so vam že drugi ugledali pot, v narodno izpostavljenih krajih si pa ne upate pričeti, ker vam manjka zato potrebnega poguma in požrtvovalnosti. Zato pa najbolje storite, da ste, dokler smatrate za svojo glavno nalogo lagati, delati zdražbo in poojstrevati prepir med slovenskimi strankami, lepo tiho.

Solske vesti. Deželni šolski svet je v svoji zadnji seji sklenil, da se razširi štirirazredna ljudska šola s slovenskim učnim jezikom v Laškem trgu v petrazredno. — K Sv. Antonu v Leskovcu pride stalna učiteljica iz Dobove, gospa Terezija Potočnik-Počar. V stalni pokoj je stopil učitelj Anton Čeh v Račgoni, učiteljica Marija Negovetič v Zg. Polskavi pa v začasni. Za nadučitelja v St. Janžu na Vinski gori je imenovan učitelj Alt pri Sv. Tomažu blizu Ormoža. — Razpisano je stalno mesto učiteljice na štirirazredni ljudski šoli pri Sv. Ani na Kremlbergu. Prošnje do 28. t. m.

Slovinci. Pokažimo v nedeljo, da se zanimamo za žalostno usodo šentiljskih Slovencev s tem, da se udeležimo vsi veselice, katere čisti dobiček je namenjen šentiljskemu društvenemu domu. Z velikansko udeležbo moramo pokazati Nemcem, da si ne pustimo ukrasti tako važne obmejne slovenske postojanke. Nihče naj tedaj ne manjka na nedeljski veselici pri Celcerju v St. Ilju.

Nova metoda. Na neki dekliški šoli na Spod. Štajerskem podučujete — baje vsled višje odredbe — dve učiteljici — istočasno, v eno in isti šolski sobi — ročna dela v dveh oddelkih tako, da je vsak oddelek — se ve se svojo različno učno stvarino — izročen posebni učiteljski moči. Je-li se strinja tak pouk z načeli pedagogike in metode? — Istočasen, direkten pouk — po dveh predavateljicah — v enem in istem šolskem prostoru — pri dveh oddelkih z različno učno stvarino — to je menda le „Unikum“. — Tozadevnega pojasnila si želi skrbna mati.

K S. K. S. Z. so pristopila sledeča društva: katoliško slovensko izobraževalno društvo v Brežicah; pevsko društvo v Šmartnem ob Paki; kmečko izobraževalno društvo v Gorici pri Račjem; kmečko bralno društvo v Sevnici ob Savi. S. K. S. Z. šteje sedaj že 109 članic. Le krepko naprej!

Jugoslovanski klub „Slovenske Besede“ na Dunaju priredi v soboto dne 13. t. m. v društveni dvorani Dunaj, I., Drachengasse 3, I. nadstropje, zabaven večer s prijaznim sodelovanjem gospice Ljerke Jurinac, operne pevke, gospe Pavle Križajev (glasovir), g. dr. Rado Posega (sologovec), gg. Alfreida in Vekoslava Vavpotič (gosli in flavto), glavnega Slovanskega pevskega društva pod vodstvom g. Beno Serajnika in kvarteta slavnega akademičnega društva „Slovenija.“ Začetek ob osmih zvečer. Prijatelji kluba dobro došli!

mujeno za vedno, hiteti, da ga bo tolažila v smrtni uri in tudi molila ob njegovi mrtvaški postelji, da bo videl, kako ga ljubi sedaj močno, ker ga je nekoč premalo.

Šibila so se ji kolena in od sivih las so kapale potne srage, a ona je hitela dalje po prašni in tako dolgi cesti. — Prišla je do Marijinega znamenja.

Pred kapelico je bila stopnica, da je poklenil tja človek, kadar se je vračal truden po izgrešeni poti nazaj, da je potožil Usmiljeni svoje rane in teža-ve in da je šel potem lahko in pogumno naprej po potu trpljenja in bridkosti.

Starka je pokleknila in molila.

Potem je zopet hitela po dolgi cesti z žalostnim in skesanim srcem — in po dolgem času je prišla v mesto.

Ko je prišla do bolnišnice, ji je zastal korak in vsilila se ji je misel: „Če je že mrtev, kaj potem? Kaj naj začnem?“

O prebridki trenotek! O grozno! Očitala ji je vest, da je zakrivila veliko, grešila hudo proti svojemu sinu. Da je po njeni krivdi mrtev, mrtev na telesu in duši, in da ne bo slišala odpuščanja od njega, o, to je bilo hudo, neznosno!

Lukec se ni bil nič več zavedel in mati ga je dobila že na mrtvaškem odru.

Ko je pogledala njegovo blede obličje, tedaj se ji je zdelo, da stoji tam zapisano: „Mati, mati, kaj si storila iz mene!“

Prebridko je čutila Tina svojo krivdo in ta strašna zavest, da je sama v svoji lahkomišljenosti in malomarnosti ubila svojega sina telesno in duševno, ta zavest, potem srce razjedajoči kes in obup, vse to je povzročilo starki prebridke ure na večer njenega življenja.

Samevala je v kočici in trpela nepopisno, dokler je ni rešila smrt.

Koliko trpi vendar mati, ako vidi, da se njemu sinu ali hčeri godi slabo, ako vidi, da je nesrečen ali nesrečna! Koliko bolj pa mora trpeti taka nesrečna mati, ako ve, da je sama kriva nesreče svojih otrok! Pač nepopisna je taka bolest!

Stara Tina je to skušala, bridko skušala. Minula jo je zgornost in veselje je zginilo iz njenega srca za vedno in zadovoljnost iz obraza. Samovala je v svoji kočici in med ljudi je prišla redko kdaj. Na delo ni mogla več hoditi in živela je od krvavih žuljev iz mladih dni. Mislila je enkrat, ko se je morala potiti od zore do mraka in ko je varčevala vsak vinar, da bo na stare dni lepo v miru uživala, kar si prihrani.

In sedaj je prišel tisti čas, s katerim se je tolažila vedno, a ni ga vesela nikakor. Imela je v posojilnici in pri raznih ljudeh toliko, da je bila lahko brez skrbi za dalj časa, do smrti, če tudi bi je Bog ne poslal tako hitro k njej.

Pa ni bila zadovoljna s prihranjenim denarjem. Kolikokrat se je pokesala, da je hranila in hranila, ker ji vendar ne da zaželjene zadovoljnosti, temveč nasprotno.

Večkrat se je spomnila na ubogega Lukeca in tedaj ji je govoril nek glas: „To ni Tvoje, ukradla si sinu!“ In to očitanje je bilo grozno, neznosno, take ure prebridke!

Ko je bil Lukec zopet prost, si je najprej pre-skrbel nekaj drobiža in nato je krenil v predmestno gostilno. Kakor nalašč je dobil tam rojaka Želčevega Topeta. Ta je bil denaren, zato pa je Lukec rade volje prisedel k njemu. Pila sta in bila vesela, da je bilo kaj.

Za nekaj časa je prišel še tretji, krojač Miha iz Peči. Ta in Lukec pa nista bila bogve kako dobra prijatelja. Že od nekdanj se nista mogla lahko videti

Kongres avstrijskih krščanskih strokovnih društev se je vršil zadnje dni na Dunaju. Kako lepo uspeva ta organizacija, kažejo najboljše številke. Leta 1907 je štela organizacija 63.000 članov, koncem leta 1908 pa že 90.000 članov v svojih vrstah. Zastopani so vsi delavski sloji: železničarji, tekstilni, tobačni, lesni, kovinski, špedicijski delavci, hlapci in peki. Socialdemokratske strokovne organizacije so izgubile pretečeno leto 8000 članov, krščansko-socialna strokovna društva so pa pridobila v istem času 27.000 članov več. Zadnji čas se je napravil tudi stik s papirnimi, kemijskimi in usnjarskimi delavci.

Za S. K. S. Z. so darovali: g. Srabočan, župnik v Pišecah, 10 K, g. Božiček, kaplan v Pišecah, 10 K, neimenovan 1 K. Lepa hvala!

Cerkvena glasba. Prihodnji četrtek, dne 18. febr. ob pol 6 uri zvečer bodo prevzvišeni nadpastir slovesno blagoslovili nove orgle v mariborski stolnici. Zatem se vrši sijajen koncert, pri katerem bodo sodelovali izborni veščaki. Opozarjamo vse prijatelje cerkvene glasbe, zlasti organiste na ta izreden glasbeni užitek.

Štajersko.

Mariborske novice.

Instalacija. Včeraj, dne 11. febr. se je vršila v tukajšnji stolnici instalacija novoimenovanih častnih kanonikov, č. g. Simona Gaberc, duhov. svet. in dekana pri Magdaleni v Mariboru in č. g. dr. Ant. Suhač, duh. svetov., župnika in dekana pri Sv. Ani na Krembergu.

Zalosten konec. V mariborsko bolnišnico so pripeljali te dni težko ranjenega Franceta Januš iz Korene. Bil je dne 8. t. m. na gostiji pri posestniku Janezu Pulko v Zimici. Kakor je sploh navada, da pri takih veseljih ljudje dalje skupaj ostanejo, so tudi tukaj več časa prav veselo praznovali in se zabavali. Proti koncu pa je prišlo med gosti do prepira, ki se je žalostno končal. Posestnik Pulko je namreč potegnil samokres iz žepa ter Franceta Januš ustrelil v lice, kateremu je krogla predrila brado in jezik ter obtičala v glavi, da so reveža morali zapeljati v bolnišnico. Varujmo se prepиров!

Narodne dame. Naše gospodične se še vedno ne zavedajo slovenskega pokolenja. Srečal sem pred kratkim na ulici dva gospoda in dve gospodični (s slov. znaki), ki so govorili v blaženi nemščini. In če greš zvečer po ulici, boš srečeval tudi slovenske gospodične, ki lomijo nemščino. Pa pravimo, da nimamo narodnega ženstva.

Razmere na pošti se še vedno niso izboljšale. S slovenščino ne prideš dalje, kot morebiti po stopnicah v prvo nadstropje, kjer te uradnik nahruli z „windisch“. Ker mi ne poznamo nobenega „win-lisch“, si usojamo vprašati, ali je ta beseda v rabi, kot uradna ali ne, ker mi bomo izvajali posledice. Bomo videli, ali se bodo ti uradniki naučili dostojnosti ali ne.

„Familiabend“ mariborskih davčnih uradnikov je bil dne 6. t. m. v hotelu „Nadvojvoda Ivan.“ Lepa zabava je bila neki na tem večeru. Davkar Boc je bil „Musikalischer Briefträger“, ki je nastopal ba je prav komično s kupleti v nemškem jeziku; še bolj se je dopadel dvospev „Meister und Geselle“ g. Boca in g. Severa, zato ker sta Slovenca. Velika čast je zadela zlasti ta dva gospoda, ker sta tako dobro nemški pela, da niti nemška gospoda ni opazila, da sta rojena Slovenca.

Nemško junaštvo in olike. Naši Nemci vedno in povsod obežajo na velik zvon svojo toli opevano germansko kulturo in se je ne boje pokazati tudi dejanski. V tem se posebno radi izkažejo učenci tukajšnje realke. Bilo je pred kratkim neko popoldne. Iz poslopja realke se vsujejo učenci, napolnjeni z velegermanskimi nauki. Mimo realke je ravno šel nek slovenski dijak. Takoj ga je obkolila cela truma teh junakov ter ga s klici: das ist ein „windischer“ gnala skozi več ulic. Ko se je dijak to že preneumno zdelo, jo zavije v neko vežo. Tam pa eden skoči k njemu ter ga z velikim železom udari po glavi, da je bil takoj ves krvav. Tako so ti nemški dijaki zopet enkrat pokazali svojo omiko, katere znak slovenski dijak še danes nosi na licu.

Celjske novice.

Glasbena šola v Celju. Glasbena Matica v Ljubljani je ustanovila v Celju podružnico z dosedaj enim učiteljem. Ta učitelj, kapelnik Feix, si je v kratkem času pridobil mnogo učencev, tako da bo v kratkem potrebna še druga učiteljska moč. Gospod Feix kaže pri svoji strokovni izobrazbi veliko spretost pri poučevanju.

Solo za gosli bo ustanovil meščanski učitelj v Celju Jos. Hölzl. To bo nekaka konkurenca šoli nemškega godbenega društva.

Okoliška šola v Celju. V petek dne 11. t. m. je mestni občinski odbor že zopet pretresal vprašanje, kako naj sezida za okolico ponemčevalno solo. Nemški Schulverein mu je dal že toliko podpore, da je zidanje te šole le vprašanje časa. „Narodni Dnevnik“ pa pri vsem tem ne zna drugega, kakor zabavljati. Pozivlja katoliško-narodne kroge, naj pokažejo pozitivne rezultate v tem vprašanju. Kako naj pokažejo rezultate, ko pa so vsako pozitivno delo v tem oziru ovirali ali razdrli ljudje dnevnikove vrste. Tudi zdaj „N. D.“ ovira pozitivno delo. Naj pa n. pr. pove, kaj je za to poklican poslanec Roblek storil! Proti javni dekliški šoli gotovo ni nihče. Nam sta

ljubši dve šoli kot ena, a ljubša nam je ena, nego nobena. Bolje išta nego ništa!

K pomanjkanju krme. V nedeljo dne 7. t. m. je bil pri celjskem okrajnem glavarstvu sestanek zaupnikov, oziroma interesentov, za pomožno akcijo vprid posestnikov, ki so vsled pomanjkanja krme prišli le-tos v hudo stisko. Poleg celjskega komiteja, kateremu na čelu je obče za okraj neumorno delavni c. kr. okrajni komisar dr. Breschar, so bili povabljeni tudi zastopniki kmetijskih podružnic. Navzoči so bili tudi dr. Benkovič, dr. Ploj in deželni poslanec Tergrav. Namestnija je namreč pripravljena, setvine po znižani ceni oddati. Skoraj vsi navzoči so se izrekli za to, naj se še hitro krma po znižani ceni odda. Zastopnik dobrnske podružnice, gospod Kukovič, župnik tam-kaj, je predlagal, naj se za celjski okraj dovoli vsaj 1000 kil deteljnega semena. Njegov predlog se je sprejel, kakor tudi isti gospoda dr. Benkoviča, ki se je potegoval za laški okraj, v tem smislu, da se dovoli po znižani ceni oves in denarna podpora. Lepo je bilo videti, kako so se zastopniki kmečkih teženj zedinili v tem zboru pod vodstvom g. dr. Brescharja. Navzočih je bilo okoli 40 oseb.

Meseca majnika se upelje med Celjem in Dobro avtomobilna dvakratna poštna vožnja. Te dni bo v ta namen komisija vse potrebno ukrenila. Če se to doseže, bo pač vsem pomagano in gre hvala g. dr. Brescharju, c. kr. okrajnemu komisarju.

Pašniška zadruga na Dobrni je dobila zagotovilo, da ji da celjski okrajni zastop za leto 1909 podporo 200 K. Ta zadruga, kateri načeljuje župnik Kukovič, je eminentne važnosti za dobrnske in šentjoške kmete.

Meteorologična opazovalnica. Vodstvo celjske meteorologične opazovalnice je prevzel meščanski učitelj Alfred Wendler.

Celjska pošta. Pretečeno leto je bilo na tukajšnji pošti oddanih 85.696 priporočenih pisem, 50.302 vozniških poštnih pošiljatev, 19.586 brzojavov, 43.655 poštnih nakaznic v skupnem znesku 1.927.190 kron in 46.276 poštno-hranilničnih vlog v skupnem znesku 8.065.668 kron. Došlo je pa 71.843 priporočenih pisem, 66.694 vozniških pošiljatev, 22.185 brzojavov, 47.333 poštnih nakaznic v znesku 2.762.470 kron. Skupni denarni promet je znašal 23 milijonov kron. Te številke dokazujejo, kako zelo se množi promet na naši pošti.

Naši socialdemokrati priredijo v nedeljo protestni shod zoper zaključitev državnega zbora. Govorit pride poslanec Resel.

Strah v Nemški hiši v Celju. Presneto slabo se mora goditi Nemški hiši in njeni botri šparkasi, ker zadnji celjski listič tako jadikuje, da tudi Nemci hodijo v hotel „pri belem volu“ in ne v Nemško hišo. Ob priliki še lahko povemo o drugih strahovih v Nemški hiši, če se tam duhovi ne bodo pomirili.

Čudno se nam zdi, da podpira občinski zastop celjske okolice z denarjem liberalna bralna društva, čeravno imajo v njem „klerikalci“ večino, kakor piše „Narodni Dnevnik“ z dne 9. t. m. Ali je že kdaj kak liberalen občinski zastop daroval kaj kakemu katoliško slovenskemu izobraževalnemu društvu? So pač liberalci v tem oziru bolj dosledni kakor mi.

Bralno društvo na Bregu priredi v soboto dne 12. t. m. plesni venček. Mislimo, da je popolnoma nepotrebno, da bi bralna društva prirejala plesne venčke, ker to storijo več kakor dovolj krčmarji sami. Ne vemo, ali je Zveza narodnih društev, katere ud je imenovano bralno društvo, drugega mnenja kakor mi. Gotovo pa je, da se s plesnimi venčki ne bo povzdignila izobrazba ljudstva, ki je v celjski okolici tako krvavo potrebna.

Ptujске novice.

Ptujski socialni demokratje so vendar čudni ljudje. Zadnji ponedeljek, ko so se zjutraj ob belem dnevu vračali od pustne veselice, so si svetili z rdečo svetilnico po ulicah. Kaj so vendar iskali? Ali zgubljene pameti ali zgubljenega denarja ali zgubljenega dneva?

Štajercijanci vendar niso pošteni — o tem se je zdaj menda prepričal tudi sam šef Štajercevega uredništva in upravnštva, gosp. Poldek Slawitsch; do zadnjega je zanimal svojemu pristašu-naprednjaku, trg. vecu Ploju na Polensaku in pridno prinašal v svojem lističu njegove laži in izmišljotine. Toda, glej! Kako nehvaležen je svet. Vsled Plojeve tatvine in goljufije ima škode 1200 K. Klavern in ves potrt hodi. Poldek zdaj po mestu in premišljuje svojo bedo! Ali ne bodo Ptujčani sami kmalu s oz. ali, kakšne ljudi izgojuje s svojim listom? Slov. ljudstvu pa bodi to nov dokaz, kako škodljiv in nenraven je „Štajerc“. Slavičeva i guba bodi mu svarilo, da ne izgubi po tem-le listu še dražje svetinje: vero sveto in dušni mir!

Umrla je zadnja sredo posestnica Marja Koje, mati c. k. davčnega uradnika Koje v Ptuj.

„Narodna čitalnica“ v Ptuj priredi prihodnjo sredo Kostumni venek Neudje plačajo 1 K vstopnine, čitalničarji so vstopnine prosti.

Pogorela je včeraj ob 3. uri zjutraj neka hiša pri Sv. Lovrencu. Ko je gospodar zapazil, da je hlev v ognju, je plamnil pod gorečo streho, da se reši kravice. V tem trenutku se je zrušil hlev in mož si je komaj še rešil življenje. Popolnoma opečena so ga prepeljali v p. n. s. k. bolnišnico.

To je vendar že skrajna predrznost! Mariborsko c. kr. okrajno glavarstvo pošlja slovenskim uradom uradne dopise zavito v najbolj zagrizenem lističu, v vsenemski in protestantovski „Marburgerci“. Je-li res okrajno glavarstvo tko ubožato, da nima drugega papirja, kakor umazane čunje tega nam sovražnega lista?

Salmijak pil mesto vina. Neki sodarski pomočnik nekega tukajšnjega vinskega veletržca je poslal po steklenico salmijaka. Steklenica je pa po slučaju prišla v žep njegovega kolege. Ko je ta zvečer obiskal svojo nevesto, ji je ponudil piti, meneč, da je vino v steklenici. Ker ona ni hotela piti, je sam napravil krepak požirek. Posledice so se takoj pokazale. K sreči je bil zdravnik takoj pri rokah, ki je zažbrnil večjo nesrečo.

Opomin bralnim društvom! Socialni tečaj v Ptuj se je obnesel tako dobro. Mladenci, možje ki ste se udeležili tečaja, delujte zdaj doma v svojih društvih, da se ohrani med nami sveži duh mladeniške navdušenosti, ki je vladal na tečaju!

Drugi kraji.

Sv. Peter nize Maribora. Društvo „Skala“ ima 14. februarja po večernicah v društvenih prostorih svoj letni običajni zbor z običajnim vzporedom.

Selnica ob Dravi. Dopisnik članka iz Selnice ob Dravi z dne 5. t. m. trdi, da je imela Čitalnica z lanskim odborom nesrečo. Očividno je, da s tem „nesrečnim odborom“ misli le knjižničarko in tajnico, ker vsi drugi odborniki so nanovo izvoljeni. — Sta li samo knjižničarka in tajnica odgovorni za delovanje društva? Ali so drugi odborniki, na čelu jim predsednik, le za to, da nosijo ime? Koliko je pa g. dopisnik storil za Čitalnico? Lahko je krivdo zvrčati na druge, a težko delovati v kraju, kjer človek nima nobene opore. Da bi bil stari odbor, t. j. knjižničarka in tajnica, kaj zakrivila in bi bilo to treba popravljati za njima, ni istinito, kajti svojih društvenih dolžnosti sta se vselej zavedali in jih tudi storili. Krivega obrekovanja nihče rad ne prenaša, to naj si g. dopisnik zapomni. Prenovljenemu staremu odboru pa želimo prav mnogo uspeha. — Opomba uredništva: Priobčujemo to pojasnilo, ker nočemo nikomur delati krivice. Zvedeli smo sedaj tudi od druge strani, da ste gospodični tajnica in knjižničarka vedno vestno izpolnjevali svoje društvene dolžnosti, za kar jima gre vsa čast in hvala. Upamo, da bode te obe gospici tudi nadalje posvetili svoje obilne zmožnosti v korist in rast Čitalnice.

Jarenina. Pustni čas smo želeli tudi v Jarenini malo porabiti v veselje in v ta namen nam je naše bralno društvo priredilo dva prijetna večera, dne 7. in 8. t. m. Naši fantje oz. možje so nam se svojim izvrstnim kretanjem na gledališkem odru z igro Čevljar ter Kmet in fotograf izvalili toliko smeha, da mnogi nikačor ne morejo pozabiti teh večerov. Saj so bili res vsi igralci, kakor ustvarjeni za svoje uloge. In naši mili slavčki so žrgoleli vkljub hudi zimi. Pa tudi mladenič Zabukošek iz Ponikve nas je naravnost presenetil se svojim krasnim govorom. Bralna društva — kot govornika vam ga toplo priporočamo. Sploh je bila vsa zabava res hvalevredna, to nam je pričala dvakratna ogromna udeležba. Razni tuji gostje in domačini so nas obakrat počastili v tolikem številu, da smo res bili v skrbeh zaradi prostorov. Tako je prav. S tem ste pokazali javnosti, da je naše bralno društvo res na svojem mestu, da je vredno spoštovanja, in da zasluži, da v njega prid tudi človek kaj žrtvuje.

Iz Slov. goric se dosti bere o probujeni mladini, o zavednem ljudstvu. Vse to je deloma res. Pravim deloma, ker v občinskem uradovanju, v okrajnih napisih vlada ob meji grozna nemškutarija. Občinski tajnik, navadno kak penzioniran žandar, ki mu je vera in narodnost velika napaka v pričo višjih oblasti, dopisuje kaj rad z okrajnim glavarstvom v blaženi nemščini, se baha z Südmarkino diplomom, propagira na vso moč lutrovske Marburger Zeitung in Štajerca ter blati domačo narodno duhovščino celo v uradnih vlogah napram oblastem, tako da mu morajo celo zgoraj s tušem črtati izbruhe njegove liberalne duše, da ga rešijo tožbe — več slučajev sem sam izkusil — in sedaj se naj še kdo čudi, zakaj da Slovenci podlegajo nemštvu. Brez značajna liberalna korupcija je tega kriva in „Narodna stranka“ ji daje potuho! — Glejte, kmetje prodajajo rodno zemljo protestantu, ali pa še životarijo kot Südmarkini plačanci, ki na „kmetijski“ vinski razstavi v St. Ilju hajlajo, le idealna mladina še oponira, ko pa prevzame dom, pa morda zabloudi v isto nemškutarijo. Pokažite nam pot rešitve, da ne obupamo ob tej splošni neznačajnosti.

Sv. Jurij v Slov. gor. Nagle smrt je umrl kakor smo že na kratko omenili zadnjič, Jurij Pavalec, veleposesnik v Partinju. Bil je v 88. letu. Na gostiji je bil starešina. Možila se je Terezija Dolajš, hčerka našega župana, kateremu smo pred kratkem šivali zopet županske zvezde, v znano rodbino Lorbekovo v župnijo Jareninsko. Starček je bil prav dobre volje. Kar naenkrat se zgrudi na tla in je bil mrtev. Seveda so odložili gostje znake svatovskega veselja, ki se je spremenilo v žalujočo sedmino. Mrto truplo jim je bilo očividno dokaz, kako malo si sme biti človek svet svojega življenja. Navadno imajo ljudje take in enake dogodke za znamenje slabe bodočnosti. Mi pa pravimo, božji nameni so nam neumljivi. Spolnimo svoje dolžnosti, potem naša smrt, četudi nagla, vendar ne bo ne-rečna.

Sv. Jurij v Slov. goricah. Naša kmetijska podružnica je imela v nedeljo, dne 31. prosinca občni zbor. Podružnica obstoji dve leti. Četudi je v tem času dobila marsikake ugodnosti od kmetijske družbe, se vendar radi mnogih ovir ni mogla prav razvijati. Sedaj je vse urejeno. Tudi udje so bili v precejšnjem številu izven župnije, zlasti od Sv. Lenarta. Ker bodo pri Lenartu imeli svojo podružnico in so torej ti

udje odpadli, bodo domači v bližnjem stiku med seboj, bo delo olajšano, kakor tudi ugodnosti večje. Poslanec Roškar je razložil udom pomen gospodarskega združevanja ter kazal na uspehe, ki jih kmetje dosegajo v drugih krajih potom gospodarske organizacije. Kmetijska družba ima tudi velik upliv na vlado, pri kateri zastavi vso svojo moč v korist kmečkega stanu. Da bo tudi naš slovenski kmet imel korist od nje, je treba števila udov. Čim več jih bo, tem več bo uspeha. Sedaj ima podružnica 56 članov.

St. Jan pri Spodnjem Dravogradu. Kakor po drugod, se tudi v tem kraju vsiljuje „Narodni List“ in „Narodni Dnevnik“. Veliko ne bosta skupila. Našemu dobremu ljudstvu že preseda to neprestano zabavljanje črez duhovnike; druge duševne hrane pa nimata ta dva liberalna lista za svoje naročnike.

Meža ob Dravi. Vsak dan pričakujemo, da se bo na našem poštnem posloju zasvetil slovenski napis, na naših pismih pa dvojezični pečat. Pa še vedno nič. Ali ne dobimo svojih pravic? Gospod župan, storite svojo dolžnost za narodno stvar!

„Bralno društvo“ pri Sv. Marku niže Ptuja si je izvolilo na dan obnega zbora s sleči odbor: č. g. župnik Skuhersky Leopold, predsednik; g. nadučitelj Vauhnik Mihael, podpredsednik; g. Ivanjšič Ljudevik, tajnik; g. Veršič Janez, blagajnik; g. Čresnik Šuma, knjižničar, gg. Golob Jernej in Primož Janez odbornika ter Herga Marko in Primož Marko namestnika.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Prihodnji ponedeljek se poroči g. Martin Napast, posest. sin z gđe. Marijo Pišek. Zavednemu paru vse najboljšo.

Slov. Bistrica. Vse somišljenke se enkrat prav prijazno vabimo, da se v obilnem številu udeležijo shoda Slovenske kmečke zveze, ki se vrši prihojno nedeljo 14. febr. v hotelu Avstrija ob 3. uri popoldne. Govori gospod državni poslanec Pišek. Somišljeniki, skrbite za obilno udeležbo.

Šostanjska sodnija ne pripozna več nobenih pravic slovenskemu jeziku, odkar je tam sodnik dr. Stepischnegg. To je že nečuveno! Kakor da bi bilo kje tam gorj na Gornjem Avstrijskem in ne bi bil sodni okraj slovenski. Ni je več pisane besede v slovenskem jeziku dobiti od te slavne sodnije! Gospod Stepischnegg, ali morda čisto pozabljate, da ste v slovenskem sodnem okraju? Če stranka prosi za slovenski odlok, se odreže sodnija: To vas nič ne briga! Čudimo se toliki potrpežljivosti slovenskega ljudstva. Naj bode dopis na katerikoli urad ali na privatne osebe, vse nemški do zadnjega. Ko je slavna sodnija v zadevi društva v varstvo otrok pošljala neki poziv, poslala je vsem, tudi kmetom, popolnoma nemški pisane dopise. Sploh menda, kar koli se pošlje pismenega, vse nemško. In če stranke zahtevajo slovenskih odlokov in vrnejo nemške s pripombo, da ne razumejo nemško, se jim pošlje zopet nemški odlok in če to store v drugič in v tretjič, pride zopet nemški odlok nazaj! Ali se nahaja pri kateri cesarsko-kraljevski sodnji še taka trdovratnost, takšno kratenje pravic slovenskega jezika? Prihodnjič bomo osvetlili natančneje takšen slučaj v zgled. Ljudje postajajo vedno bolj nevoljni, ker sodnika tudi ne razumejo, kadar „slovenski“ govori. Takšne razmere so pač le mogoče v Avstriji, kjer vlada nastavlja uradnike po želji Südmärke.

Stranice pri Konjicah. V premogokopu na Polajni se je ponesrečil rudokop Matija Adamič. Pri razstrelbi z dinamitom mu je odtrgalo prste na roki in mu poškodovalo oči, tako da bo najbrž oslepel. Odpeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Ziče. V glavi gotovih žičkih mogotcev ne more biti vse v redu. Na hišo za uboge so dali tablo s sledečim samonemškim napisom: „C. 7. 304. K. K. B. G. A. Stiftung des verstorbenen Herrn Karl Tomandl für die Gemeindarmen der Gemeinde Seicdorf“. (1) To je v resnici za počti! Da g. župan kaj takega trpi v samo-slovenski občini! Ali pa je morebiti to že delo novega g. nadučitelja? Mi bomo na straži.

Konjice. Pri Verbniugu je bil v nedeljo bal. Razobesili so frankfurtarsko zastavo in s tem izzivali mirne Slovence. Ali pa je imela gostilničarka izrecno dovoljenje občinskega zastopa, kateri je leta 1903 izdal ukaz, da se brez takega dovoljenja ne sme razobešati nacionalnih zastav? Kmetje in vozniki iz Vitanja, Zreč, Frankolovega itd., to si dobro zapomnite! V Narodnem domu imajo lep hlev in veliko prostora na dvorišču.

Socialni tečaj v Braslovčah. Večkrat se je že slišalo želja po podučnem tečaju v Braslovčah; ta želja se bo izpolnila 1. in 2. marca. Ta dneva bodo naši somišljeniki in tudi taki, ki še dosedaj bolj ob strani stoje, imeli priliko, da se poučijo o najvažnejših točkah socialnega vprašanja in političnega delovanja. Shod se bo vršil v dvoran Stancerjeve gostilne. Podrobnosti še objavimo. Mladeniči in moške, uredite si razmere tako, da boste 1. in 2. marca mogli v Braslovče. Somišljeniki, agitirajte za obilno udeležbo!

Artiče. V brežiškem okraju je veliko pomanjkanje zdravnikov. Pred par dnevi je v tukajšnji občini naglo zbolela neka gospodinja. Dotični gospodar je soseda naprosil, da je šel po gospoda župnika, sam pa je šel z vozom zdravnika iskat. Iskal ga je v Brežicah in v Krškem, toda ni ga dobil. — V tem okraju tudi zelo razsaja nalezljiva bolezen pri otrocih ter so v več občinah šole zaprte. Kaj je temu vzrok? Misli se, da tudi nekaj, ker je pre malo zdravnikov, ker celi brežiški okraj ima samo enega zdrav-

nika na razpolago za zdravljenje. Zakaj je prazno mesto distriktnega zdravnika v Brežicah? Kakšni vzroki so tukaj merodajni? Opozarjamo pristojne oblasti, da store v tem oziru svojo dolžnost. Dajte nam potrebnega zdravnika, da dobi vendar enkrat slovenska družina v sili, zdravniške pomoči! Saj vendar nismo državljani zadnje vrste.

Zrakoplov nad Rajhenburgom. V sredo se je ob enajsti uri predpoldne videl nad Rajhenburgom velik zrakoplov, ki je plaval v smeri proti jugu. Ljudje so stali v gruclah in ugibali, koga vozi. Splošno mnenje je bilo, da se v njem vojaki vozijo na jug. Najverjetnejše je res, da pripada ta zrakoplov avstrijskemu vojaškemu zrakoplovnemu oddelku.

Videm-Krško. Topničarske strelne vaje so v polnem toku. Bobnenje se sliši daleč naokrog. Vsi artilerijski polki 3. armadnega kora so tukaj na strelnih vajah.

Koroško.

Socialni tečaj v Velikoveu. Kakor je razvidno, iz spodaj navedenega vsporeda, se bo vršil od dne 18. do 20. febr. 1909 v Velikoveu v „Narodnem domu“ socialni kurz. Potrebe in važnosti kurza ni treba povdarjati še posebej. Zato opozarjamo za to sposobne in nadarjene mladeniče na to ugodno priliko, da se izobrazijo v strokah, ki so sedanjemu času naravnost nujna potreba. — Daljnim udeležencem se bo poskrbelo tudi za stanovanje in hrano. Načrt za tridnevni socialni kurz od dne 18. do 20. svečana 1909: 1. dan: 1. Narodno gospodarstvo v obče. (Dor. Ehrlich). 2. Zadrugištvo. (Dor. Ehrlich). 3. Poselsko vprašanje. (Msgr. Podgorc). 4. Koroška kmetijska družba. Msgr. Podgorc. 5. Slovenska krščanska mladeniška organizacija na Koroškem. (Dobrovo). 6. Potreba samoizobrazbe — časniki in knjižnica (Lasser). 7. Alkohol (Dobrovo). 8. Socialna demokracija in kmečki stan (Dor. Cukala). 3. dan: 9. Nemški centrum (Lasser). 10. Sedanja in prihodnja šola (Kogelnik). 11. Koroška politična preteklost (Smodej). 12. Naša bodočnost (Smodej). — Socialni kurz je prireditel „Slovenske krščanske socialne zveze za Koroško“ in zato edinole izobraževalnega značaja.

Celovec. Dne 2. svečana je zborovalo „Kovaško društvo za Celovec in okolico“. Odstopil je načelnik Berger, na novo izvoljen je načelnikom Rajhman iz nemškega Šmihela, odstopajoči Berger pa podpredsednikom; odborniki so: Samec, Stožer, Močilnik, Stravej, Lušk in Slajhar. Funkcijsko doklado 60 K je Berger odklonil in jo izročil — „nemškemu Volksratu“, toraj nemškemu političnemu namenu. Slovenci, sedaj veste, da so vam kovači v Celovec in okolici nasprotni, čeravno so vsi rojeni Slovenci! — Celovška podružnica poštinih uradnikov je zborovala dne 4. februarja v gostilni „Mestó Trst“. Predsednik je prečital sklepe slovenskih in laških poštinih uradnikov, da nočejo moliti nemškega značaja tega društva. Zabavljalo se je tudi na slabe zdravstvene razmere pri celovškem glavnem poštnem uradu. Predsednikom je bil izvoljen oficijal Vrenko.

Celovec. Poučevalni kurz za zadrugišne uradnike se je končal dne 7. svečana. Bilo je 20 udeležencev. Zastopnik ministrstva vl. sv. Haas se je zahvalil ob sklepu učiteljem in učencem.

Celovec. Naši „prosti glasovi“ alias „Freie Stimmen“, dolga poslanca Grafenauerja, da je „aufgelegter Schwindel“ njegovo zatrjevanje, da je on izposloval podporo 50.000 od vlade za nakup slame in sena. To je seveda sitno nemškutarstvu, ko se je prej že poslanec Nagel tega hvalil. Bo pač le pri Vašem zatrjevanju „aufgelegter Schwindel“, saj Vas poznamo vi v nemški lažnjivi kljukci z lažjajimi „prosti glasovi“ vred!

Celovec. C. kr. deželna vlada je izpisala volitve v dež. zbor: Dne 24. sušca voli IV. (splošni) razred (ožja volitev dne 27.); 29. sušca voli III. (kmetijski) razred. (ožja dne 31.); dne 1. in 1. travna voli II. (mestni) razred (veleposost o). Slovenci delajmo sedaj najpridneje ko moremo.

Beljak. Südmärka in šulferajn sta napravila dne 7. svečana veselico v kazini. Dohodki te veselice so bili veliki. Zakaj Slovenci ne prirejamo takih veselice v prid obmejnim Slovincem in zlasti obmejnimi šolam.

Beljak. Železn. ravnateljstvo. Stavbeni nadkomisar K. Loukop je premeščen iz Slovenjega gradca kot načelnik stavbenega oddelka v Spital; v Slovenji gradec pride pa na njegovo načelniško mesto nadoficijal Vinko Marc, dosedaj podnačelnik v čeških Budjejevicah.

Beljak. Pri sankanju pri Sv. Ožbaltu je bil povožen nek vajenec Knežavrek. Zlomil si je nogo.

Podklošter. Tu se je ustanovilo društvo za varstvo otrok.

Zel. Kapla. Dne 1. febr. smo imeli priliko, videti tukaj jako čuden običaj. Pred stoletji bila je menda enkrat v Kapli taka povodenj, da je bila celo cerkev v nevarnosti. To je bilo na predvečer pred Svečnico. V spomin na ta dogodek se zbirajo ta večer vsako leto otroci pri cerkvi, noseči male papirnate cerkvice, katere si narejajo sami. V cerkvicah so svečice, katere prižgejo pri cerkvi; potem vstopijo v red in korakajo v sporedu, s cerkvicami na visokih drogih, skoz ves spodnji kraj in skoz trg do mosta, ki vodi nad kapelo črez Belo. V starih časih je hodil z otroci menda tudi cerkvenik in je pel pri tem latinško litanije in druge molitve; raditega otroci še sedaj vpijejo ves pot svoj „ante pante popoloru“ to je „ante pontem popolorum“. Pri mostu otroci pomečejo svoje cerkvice v vodo. — Nam se zdi to ostanek sta-

roslovanske šege; v starih časih so Slovenci ob nastopu vigredi „Zimo“ kot boginjo Morano v podobni slamnate stare ženske nosili iz vasi k bližnjim rekam in jo tam potapljali. Ta paganski običaj spojen s krščanskim blagoslovljanjem sveč na Svečnico in s procesijo s svečami je bil bržkone temelj te čudne lokalne navade.

Sp. Dravograd. Dne 4. svečana je prišel posestnik Jezerničnik p. d. Becelj na Gorici pod kolo pri mlinu, bržkone ko je sekal led pod kolesom. Našli so ga grozno razmesarjenega in mrtvega.

Labod. Poročila sta se dne 9. svečana brata Ferdo in Ivan Koglek z gospodičnima Mar. Rus in Mar. Lakner.

Sv. Marija v Smrečju. Naša občina je izvolila častnim občanom posestnika Blaža Weisza.

Zg. Dravograd. Tukajšnja südmärkina podružnica je nabrala od jul. do dec. 1908 270 K in letos že zopet 130 K. Slovenci posnemajmo!

St. Vid. Naše mesto išče posojila 300.000 K za prispevek k novi železnici itd.

Otok. Zgorela je dne 4. sveč. streha pđ. Pirkarju. Ogenj je nastal v dimniku.

Trg. Naši orožniki so prijeli dne 8. t. m. hlapca Aufeggerja in Burggrafa zavoljo ropu.

Kride. V konkurz sta prišla trgovca Pirker v Trebezniku pri Sovodju in Štepišnek na Mostu ob Beli (Möllbrücke).

Vrba. Prav nesramno je, kako so različni Vrbjani s kopaljšči itd. zadelali jezersko obrežje, ki je bilo prej občinska last. Človek, ki hodi po promenadi ob jezeru, ne vidi nič drugega nego ozadje različnih kolib, namesto da bi užival razgled črez jezero. Ravno je hotela neka gospa Schniefl napraviti zopet takoko kolibo; okr. glavarstvo beljaško ji je to tudi dovolilo, občina pa je rekurala in dovolitev ustavila. Pa Bog ne daj, da si mislite, da se je to zgodilo iz estetičnih ozirrov; za to so posilinemški gospodje, ki sede v občinskem odboru pač preveč omejeni. Bojijo se samo očka Ulbing (župan) konkurence in mislijo morda sami postaviti še eno tako „strgano huto“. — Pri nas se je napravilo sankališče na ledu, kjer drčimo lahko km daleč. Tuđi cesta po Jezeru do Celovca se je ugledila.

Zrelc. Naš učitelj Šistelj je nabral 125 K za šulferajn, češ „für das allbekannte nationale Bubenstück in Obrntal“. No sedaj bo pa temu srhoritnež lažje! Mi Zrelčani bomo pa to vaše delovanje gospod Šistelj, vrnil s tem, da bomo nabirali za slovensko šolsko društvo in za družbo sv. C. i M.!

Št. Jurij na Zilji. Gozdar Raje v Rutah pred Plajprgom je padel pri krmljenju divjačine tako nesrečno, da si je zlomil obe roki. Prepeljali so ga v plajprško bolnišnico.

Prevalje. Dne 9. t. m. je železnica za premog zmečkala 18 letnega Ignacija Štiflarja.

Št. Vid. Pri uas se bo napravila elektrarna ob Glani. — Gostilna „pri zvezdi“ je na prodaj, dobro bi bilo, da je dobi kak slovenski rojak v roke. Ta gostilna je najboljša v Št. Vidu in primerao ni visoko cenjena. — Ravnatelj Mattersdorfer je javil občinskemu odboru, da neče več kandidirati v deželni zbor. Občinski odbor mu je izrekel zahvalo.

M. Izljica. Pri nas je voljen znova priljubljeni naš župan Hercele.

Izobraževalno delo. Poroča se nam: V nedeljo dne 7. t. m. so igralci kat. slov. izobraževalnega društva iz Kotelj v „Narodnem domu“ v Spodnjem Dravogradu predstavljali igro „Mlinar in njegova hči“. Dasi se predstava prej ni razglasila ne po listih, ne po posebnih vabilih, se je občinstva kar trlo in je bila prostorna dvorana polna. Igralci so svojo nalogo rešili vseskozi izborno in želi obilno pohvale. Med posameznimi dejanji je svirala godba. V kratkem nagovoru je župnik Rozman razložil pomen takih prireditev, ki so posebno važne prav na naših jezikovnih mejah.

L'pa. Weidmannsheil! Vrbski lovci se grozno jezijo, da niso več dobili našega lova. Seveda lov za majhen denar bi bil dober, potem pa hajd zabavljati na te preklete „windische Tockern“, tako si mislijo vrbski tajč-pohrustarji ali po domače nemškutarji. Pa ne bo šlo več! In ker drugače ne vedo se maščevati, streljajo naše kmetijske pse po cestah in pri domovih; pri tem so pa taki izvrstni „šiči“, da zadet pes tuli po cel dan in leta po vaseh, prej da — se ga kmet usmili in ubije s kolom. Vi izvrstni — lovci, ali kaj še?! no pa Weidmanns — heil!

Rožek. Nemškutarke napade po različnih listih je pariral naš dični slovenski župan Jožef Pavl izvrstno s tem, da je objavil zanimivost pri sprejemu županstva: občinski tajnik Tichenbreher se je, ko je posilil nemškemu odboru odklenkalo, dal kar črez noč prestaviti — kot Lešan! — za nadučitelja na popolnoma slovensko šolo na Vratah. V občinski pisarni pa je pustil vse ležati in stati, kakor je bilo. Kancelija in posebno računi so bili v takem neredu, da jih je revizor „moral“ vzeti s seboj v Celovec in z njimi še sedaj po 4 mescih ni gotov. Ko bi to bil slovenski odbor, kako bi uživali naši poturčenci: „na schaut's schon wieder a windischer Krach!“ tako bi se govorilo. No tako bo pa morala priti rane celit spet südmärka, kakor svoje dni nekam drugam, šulferajn!

Kranjsko

Iz srednješolske službe. Suplent na I. državni gimnaziji v Ljubljani g. Robert Kenda je premeščen za drugi tečaj letošnjega šolskega leta na II. državno gimnazijo.

Shod vseh obrtnikov iz cele kranjske dežele misli aklicati „Slovensko obrtno društvo“ v Ljubljani. Obravnavalo se bo de starostno zavarovanje.

Poročil se je v Ljubljani g. inženir Viktor Skaberné, deželni stavbni komisar z gđ. Pavlo Mejačovo hčerjo trgovca in podpredsednika trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani.

Ustreljen je bil zavrtno od svojega svaka Anton Jereb iz Trebeleva v županiji Prežganje. Svak je prišel nedavno iz Amerike. Morilec so prijeli in izročili sodnji v Litiji, za vzrok napada se ne ve. Ustreljen je zapustil ženo, tri otroke in že precej priletno mater.

Pouk v gozdarstvu bo vodil na kmetijski šoli na Grmu v tekočem tečaju gozdni komisar g. Ivan Urbas iz Novega mesta.

Ljubljana dobi baje bolgarsko trgovsko agenturo. Kakor hitro se razmere na Balanu neoliki poravnajo, namerava bolgarska vlada ustanoviti trgovsko agenturo v Ljubljani, namenjeno za pospeševanje bolgarske trgovine in industrije.

Suha krajina dobi vodovod. Stavbni svetnik Sbrizaj je predložil deželnemu odboru kranjskemu izdelani generalni načrt vodovoda za Suho krajino. Dolžina tega vodovoda bo znašala 105 kilometrov. 8000 ljudi bo dobivalo studenčnice v krajih, kjer je sedaj vsak razvoj nemogoč zaradi popolnega pomanjkanja vode. Deželni odbor bo storil vse mogoče korake, da dobi čim večjo državno podporo za to prepotrebno življensko napravo.

Ljubljana dobi nov most. Šentjakovski most bo na novo zgrajen sličen kakor jubilejni most, ker bo brez stebra v sredi. Država bo prispevala k zgradbi 20.000 K.

Primorje.

Promoviran je bil na Dunaju doktorjem prava, praktikant pri sodišču v Trstu gospod Anton Andrejčič.

Kazensko razpravo bodo imeli v Gorici radi volitev v trgovsko in obrtno zbornico, pri kateri je bil za predsednika voljen trgovec Orzan. Gre se namreč za 1100 laških glasov, kateri so glasovali za Orzana. A na glavarstvo v Gradški ni došlo do 4. januarja skoro nič veljavnih glasov.

V Pulju bodo nove občinske volitve. Izloženi so volilni imeniki za nove občinske volitve. Imeniki ostanejo izloženi štiri tedne.

Pristanišče v Pulju bo postaja za podmorske ladje. Pred nedavnim časom je priplula v Pulj prva, v Kielu na Nemškem zgrajena podmorska ladja za avstro-ogrsko mornarico. Zgradilo se bo še pet nadaljnjih podmorskih ladij za našo vojno mornarico. Dve podmorski ladiji gradi znana tvrdka Whitehead v Reki.

Požar. V pondeljak je na neznan način izbruhnil ogenj pri posestniku Lenardiču v Pevmi. Škoda je precej velika. Na senu je spal neki stari človek. Zajel ga je plamen v spanju in vsega opečenega so prenesli v goriško bolnico, kjer je za groznimi opeklinami umrl.

Pod voz je prišel kmet Ivan Ivančič 69 let star iz Gabrovce pri Dolini. Zlomil si je levo piščal in golenico, ter so ga prepeljali v tržaško bolnico.

Umrljivost otrok v Trstu je največja med vsemi avstrijskimi mesti. Predno dosežejo peto leto jih pomrje od 1000 otrok gotovo 425. Glavni vzroki umrljivosti so socialna beda, zanemarjenost starih, neravnost in alkoholizem.

V Trstu se bo osnoval zavod za trgovsko zemlje-pisje, kateri bo imel to nalogo, da združi vse trgovske in industrijske kroge cele Avstrije, kateri so zainteresirani na izvozu. V ta namen je predaval v četrtek dne 11. t. m. v mali dvorani Stare borze g. Struppi o temi: „Krepčanje našega izvoza z osnovo trgovinskih agentur in vzornih skladišč v inozemstvu“.

Narodno-obrambno delo.

Slovenska obramba, pozor! V novo Bienertovo ministrstvo sta vstopila dva moža, ki dihata v se Slovencev najbolj sovražno ozračje — graško ozračje. Da bosta grof Stürgkh kot naučni minister in dr. pl. Hohenburger kot justični minister kot imejtelja dveh velevažnih resortov delala v smislu štajerskih Nemcev in torej proti Slovincem, smemo sklepati iz njihove preteklosti in iz tistega političnega duha, kateremu služita. Treba jima bo z največjo pazljivostjo gledati na prste, da ne bosta preveč pospeševala ali celo opravljala posel tistih dolgih prstov, s katerimi politično Nemštvo grabi po slovenski zemlji ter nam jemlje čim dalje tem več naših najprimitivnejših pravic. Rodoljubje, pozor!

Nemško uradništvo. Novo ministrstvo obljublja, da bo ministrstvo krepke uprave brez zunanjih uplivov ter bo smatralo kot svojo najprvo, najnujnejšo in trajno nalogo, da bo ljudstvo zopet napolnilo s polnim zaupanjem v objektivnost in nepristranost javne službe in vseh njenih udov. Skrbelo bo zato, da uradništvo ne bo več poslušalo druge avtoritete, kakor samo svoje zakonite predstojnike.

Obljubo vzamemo na znanje in bomo ministrstvo večkrat opozorili na dano besedo. Če bo izpolnilo vsaj del svoje obljube, bo veliko storilo. Toda dvomimo, da bi kabinet, v katerem sedi osem Nemcev, bil sposobno ali sploh imelo resno voljo, očistiti avgijev hlev, to se pravi, iz nemškega uradništva iztrebiti radikalnega in vsenemškega duha.

Da se uprava iznebi zunanjih uplivov, je nujno treba, da se pri imenovanju uradnikov pred vsem izključi neopravičeno vmešavanje nemških Volksratov, katerim nemški ministri-rojaki brezpogojno hlapčujejo kot poslužni slugi. Neogibno je tudi, da se ministrstvo iznebi Schreinerja in ljudij sorodnega duha.

Zunanji uplivi niso samo merodajni pri imenovanju uradnikov, temveč delujejo že davno prej.

Nemški Volksrat smatra namreč v zvezi z Südmarko in sličnimi društvi kot prvo važno nalogo, skrbeti za naraščaj v uradništvu, med učiteljskim osebjem itd. Da se ta naraščaj dresira v vsenemškem duhu, ni treba specijelno opomniti. Zadnji čas je že, da avstrijska vlada nemško avstrijsko uradništvo odtegne zunanjim uplivom ter v resnici poskrbi zato, da uradništvo ne bo več poslušalo glasu Volksratov, glasu nemškoradikalnih društev in časnikov, temveč samo svoje zakonite predstojnike.

Če avstrijska vlada res smatra kot svojo najnujnejšo in trajno nalogo, da v ljudstvu zopet zbudi zaupanje v objektivnost in nepristranost uradnikov, naj pomisli, da tega zaupanja nikdar ne bodo dosegli uradniki, ki prezirajo naš narod in njegove pravice, ki črtijo slovenski jezik, temveč samo tisti uradniki, ki čutijo z ljudstvom in delajo za ljudstvo, ki ljubijo ljudstvo, ker so izšli iz tega ljudstva, torej na slovenski zemlji le slovenski uradniki!

Schulvereinska pritožba. Vodstvo nemškega Schulvereina se pritožuje, kaka krivica se na njegovi šoli v Češki Tribovi godi ljudskim šolarjem, katere bojda z besedami sramotijo in tudi s kamenjem napadajo učenci češke meščanske šole. Če je to res, kar se očita češkim učencem, se tudi mi pridružujemo obsodbi, ker surovosti napram drugim ne odobrujemo nikjer. Toda svetujemo Schulvereinerjem in sploh užaljenim nemškim obrambnikom, naj pred vsem poskrbe za dober zgled v lastnih krogih. Saj je znano in dostikrat že uradno dokazano, s kako surovostjo nastopajo nemški učenci in dijaki, kjer so v premoči. Kolikokrat so že bili majhni slovenski šolarčki tepeni od nemških meščanskih in gimnazijskih učencev! Kako se godi našim gimnazijcem v Celju in Mariboru, kjer jih nemški dijaški mob v zvezi z vajenci in komiji preganja in pretepa, če le more! Opozorjamo na nemška nasilstva nasproti slovenskim učencem in dijakom v Mariboru v lanskem poletju. Slični pojavi zdvijane nasilnosti se pokažejo vsako leto večkrat. In kaj naj porečemo o nemških burših na graškem in dunajskem vseučilišču, o tem prototipu in klasičnem zgledu nestrpnosti, nasilnosti in nebrzdane surovosti? Dajte torej v lastnih vrstah zgled toliko — in sicer po krivici — hvalisane nemške kulture in humanitete in bodite preverjeni, da vas bo posnemala takozvana slovanska inferiornost!

Südmarka za nemške obrtnike. Načelnik nemškega rokodelskega društva, brivec Kral, je na zadnjem občnem zboru izjavil, da daje Südmarka rokodelskemu društvu za njegovo posojilnico vsako leto 1000 K, da morejo rokodelci dobiti posojila za prav nizke obresti. Da se je to doseglo, je zasluga nemškega Volksrata, ki je s tem izvršil eno svojih najlepših del.

Schulverein izkazuje v zadnjem času ustanovitve podružnice v Špilleldu, Opatiji in Pulju. Število vseh podružnic: 1294. Kjer podružnica ni mogoča, priporoča, da se ustanovi mizna družba, ki nabira prispevke; v najbližji preteklosti se je n. pr. samo v Brnu ustanovilo 6 takih miznih društev. Priporočamo v posnemanje za naš narodno-obrambni sklad. Med darovatelji smo našli občino Sv. Lenart v Slov. goricah s 50 K in okrajno hranilnico v Slov. Bistrici tudi s 50 K. To je vendar škandal, da se slovenski denar in celo slovenski davčni denar porablja za germanizatorične namene. Šentlenarški in slovenjebistriški Slovenci, ne pozabite, kako Nemci in nemškutarji gospodarijo z vašim denarjem!

Nemška mladina nabira. Učenci učiteljskega v Reichenbergu so nabrali med seboj veliko število knjižic in knjig, katere so izročili Schulvereinu, da jih porabi za narodno izpostavljene kraje. Tudi slovenski učeči se mladini svetujemo, naj ne pozabi naših slovenskih bratov ob jezikovni meji.

Za obmejne Slovence se je nabralo na gostiji pri Gregorevčiču na Malem vrhu, župnija Remšnik 21 K 54 v. Povsod, kjer obhajate gostije, posnemajte te obmejne Slovence!

V nedeljo, dne 14. t. m. vsi v

Št. 11j!

Razgled po svetu.

Koliko ljudi govori razne jezike. Nek učenjak se je bavil s tem, da je izračunal, koliko ljudi da govori kateri jezik. Po njegovih podatkih se največ ljudi poslužuje kineskega jezika, katerega govori približno 400 milijonov ljudi. Za kineskim jezikom govori največ ljudi angleščina in sicer 200 milijonov. Za angleščino sledi ruščina, katero govori 100 milijonov in hindostanski jezik, katerega se poslužuje tudi približno 100 milijonov ljudi. Potem pridejo ostali jeziki po redu kakor: nemški z 87 milijoni, arabski z 55 milijoni, francoski z 47 milijoni, japonski z 46 milijoni, španski z 45 milijoni, italijanski z 31 milijoni in portugalski jezik z 22 milijoni ljudi.

Potres na Španskem. V južni Španiji so občutili minuli teden več močnih potresnih sunkov. Na obali je bil potres tako močan, da je morje preplavilo obrežje. V Tolanu so mnoge hiše poškodovane.

Parobrodna zveza Trst-Benetke. Ravnateljstvo Lloydja je izdalo nov vozni red za vožnjo v Benetke za spomladno in letno sezono. Od 1. marca do začetka maja bodo po tri vožnje (odhod iz Trsta v torek, četrtek in soboto o polnoči). V začetku majnika pri-

dejo še 4 dnevne vožnje zraven, tako, da bo v splošni sezoni vsaki dan zveza z Benetkami.

Ogrodje najstarejšega človeka. Švicarski raziskovalec Oton Hauser je našel v dolini Vezere v Dordognah na Francoskem ogrodje nekega človeka iz najstarejše ledene dobe. Njegova starost se ceni na najmanj 400.000 let. Hauser je pustil sestaviti uradni protokol za svojo najdbo in povabil različne naravoslovce, da si ogledajo okostje, med temi tudi znanega profesorja Klaatscha iz Vratislave. Ostanke bodo služili za anatomske rekonstrukcije človeka izza ledene dobe.

Vesti iz Abesinije. „Agenzia Stefani“ javlja, da je zdravstveno stanje cesarja Menelika jako neugodno. Vsi poglavarji Abesinski so se zbrali v Debra Libanosu in so sklicali svoje ljudi pod orožje. Isto tako se je tudi artilerija napotila iz Addis Abebe proti Debra Libanosu, da prepreči mogoče nemira takoj v začetku.

Katoliška univerza v Lövnu. Belgija ima 4 universe med katerimi je bila ona v Lövnu v začetku najmanjša. Leta 1835. je bilo tam naznanjenih samo 37 predavanj a na drugih vseučiliščih jih je veliko več. Leta 1905 najdemo pa že naznanjenih predavanj in sicer: Löven 368, Lüttich 345, Gent 314 in Bruselj 275. Univerza v Lövnu ne dobiva nikake državne subvencije, nego jo vzdržujejo belgijski katoličani s prostovoljnimi prispevki. Vzlic temu je prekosila vse druge univerze z državno podporo in je imela leta 1905 že 5800 slušateljev. Da se moremo približno predstavljati koliko, da plačujejo katoličani za svojo univerzo, naj samo omenimo, da stane vsak slušatelj državnih vseučilišč državo približno 770 kron. Ako toraj to seštejemo, pridemo do lepe svote 5 milijonov kron, katere katoličani v Belgiji vsako leto za svojo univerzo darujejo in žrtvujejo.

Cela ameriška torpedna flotila je na zapoved iz Washingtona zapustila pristanišče San Diego v Kaliforniji in odplula proti Mare Islandu.

Belgijski prestolonaslednik odpotuje v Kongo. Kakor vesti iz Bruselja javljajo, nastopi prestolonaslednik princ Albert v spremstvu 2 višjih častnikov in 30 vojakov meseca maja svoje potovanje v Kongo.

Nekdanji izpovednik Mehikanskega cesarja Maksimilijana je umrl te dni v Fakhazu na Ogrskem kot župnik. Star je bil 76 let. Avgust Weber je služboval najprej kot vojaški kaplan v Zadru in v Padovi na Laškem. Leta 1864. je pa šel z nadvojvodom Maksom, cesarjem mehikanskim v Mehiko. Po žalostem dogodku v Kveretaru leta 1867. se je povrnil na Avstrijsko.

Pomoženje sibirsko posadke. Rusko vojno ministrstvo je sklenilo, da se vojaštvo v Sibiriji pomnoži za en voj ali takozvani vojni zbor. Vojaštvo se pomnoži radi tega, da se prepreči eventualne agresivne namere Japonske proti Rusiji. Istočasno se bodo uredili na progi sibirske železnice posebni vojaški vlaki, da pride v slučaju mobilizacije vojaštvo v najkrajšem času na določen kraj.

Samoumor brata in sestre. V Ziesaru blizu Berolina so našli na grobu umrle matere 23 letnega Franca in 14 letno Marijo Rauch mrtve. Oba sta šla prostovoljno v smrt, ker nista mogla prenesti zgubo matere, katera jima je nedavno umrla.

Ponesrečeni zrakoplovci. V burni noči je treščil vihar v Ponsi na Francoskem dva zrakoplovca, ki sta se dvignila z zrakoplovom, ob pečine s tako močjo, da sta bila oba zrakoplovca na mestu mrtva.

Demonstracije pred zaporom. V Aixu na Francoskem je protestirala pred tamošnjim zaporom do 4000 oseb broječa množica proti pomiloženju dveh ubijalcev, katera sta bila obsojena na smrt. Razjarjeno ljudstvo je hotelo navaliti zapor, da linča hudodelca, pa je policija in vojaštvo preprečilo naval.

Potres na otoku Sahalinu. Na otoku Sahalinu v ruski Aziji se je zadnje čase skoro vsak dan pojavljal potres.

Podučna ekspedicija na severni del Urala. Prihodnje leto se bo priredila velika podučna ekspedicija na Ural. To ekspedicijo prirede: zemljepisno društvo, hidrografični odsek v ministrstvu mornarice, zoološki in geološki oddelek naučne akademije ter moskovsko društvo ljubiteljev narode in etnografije. Osnovatelj te ekspedicije je dr. Mamurovskij. Njegov pomočnik dr. Vardzopper je že odpotoval v Obdarsk, da uredi vse predpriprave. Ekspedicije se bo udeležilo 15 ljudi. Udeležniki se bodo sestali v Tobolsku in ko se odtaja led na reki, gredo pa s parobrodom do Soba. Od tukaj se prične prava ekspedicija na Ural. Najprej hočejo prehoditi ves severni del, da ga natančno preiščejo. Zadržali se bodo na Uralu približno tri mesece, da sestavijo natančen zemljevid severnega Urala in da popolnijo po možnosti zbirko flore in fame severnega Urala. Ekspedicije se udeleži na državne stroške tudi inženir Hlinopeckij, kateri ima nalogo, da napravi natančne projekte za polarno transursko železnico. Vlada ruska bo dala ekspediciji na razpolago oddelek vojaštva, da jo spremlja in brani na potu. Ker severni del Urala skoro nič še ni znan, bo imela ta ekspedicija dovolj snovi za svoja raziskavanja.

Spopad med Grki in Kurdi. Med Grki in Kurdi je prišlo v Mali Aziji do spopada pri katerem je bilo 10 oseb ubitih in več ranjenih.

Umrla je v Parizu vdova inženirja Lessepasa graditelja snežnega prekopa.

Veliko poverjenje v Moskvi. Prišli so na sled velikemu poverjenju pri filijalki državne banke v Moskvi. Primankljaja je pol milijona rubljev. Blagajnika so prijeli, ker ga imajo na sumu, da je on poveril denar.

Samoumor guvernerja. Guverner Cochinchine general Bonhour si je končal življenje. Ustrelil se je v glavo. General je bolehal na živcih.

Albanska abeceda-cirilica. V Skoplu se imeli albanski vodje in učitelji skupščino, na kateri so sklenili, da bodo rabili od sedaj naprej samo cirilico. Do sedaj so se

Albanci pripravili, katere abecede bi se posluževali grške ali latinice. Avstrija in Italija so zagovarjale latinico. Na Dunaju so sestavljali učenjaki abecede z latinskimi črkami za Albance. To je jako važno kulturno in tudi politično vprašanje. Času se mora pustiti, ali bo postala cirilica občna in jedina abeceda Albancev ali ne. Ako se odreče Avstrija protektoratu nad katoliškimi Albanci, potem bo imela veliko večjo veljavo, ker jo bo podpirala Grška.

Mednarodni kongres za bibliografijo in dokumentacijo. Leta 1910. bodo priredili prvi narodni kongres za bibliografijo in dokumentacijo. Kongres bo sestojal ponajveč iz zastopnikov javnih in zasebnih zavodov. Za predsednika bo izbran Andrew Carnegie.

Nemiri v Arabiji. Ibu-Rešid šlih iz Nekesa v osrednji Arabiji je potolkel pretendenta Ibu Suana po dvemesečni vojni. Ibu rešid koraka sedaj s 35.000 možni proti plemenu, ki so se zbrali okoli carina na odpor.

Narodno gospodarstvo.

Kaj je gospodarski liberalizem?

133 let je že, odkar je izdal Anglež A. Smith svojo knjigo „Preiskovanje o naravi in vzrokih bogastva narodov.“ S to knjigo je postavil temelj modernemu narodnogospodarski vedi, pa tudi temelj gospodarskemu liberalizmu ali individualizmu. Smithova narodnogospodarska teorija je zgrajena na podlagi svobodomiselnega svetovnega naziranja in individualistične družabne teorije. Smith se je učil pri Francozih, pri takozvani fiziokratski šoli, od katere je veliko sprejel. Fiziokratski nauk je v marsičem izpopolnil in mej drugim je tudi trdil, da ni samo zemlja produktivna, ampak tudi trgovina in industrija. A. Smith je sicer veliko storil za proevit narodnogospodarske vede, vendar se je v prvi vrsti oziral le bolj na angleške razmere. Smithov gospodarski liberalizem je plod angleških gospodarskih razmer.

Anglija je bila takrat že mogočna industrijalna in trgovska država. Za izvoz svojih industrijskih pridelkov in za proevit trgovine pa je rabila kar največ gospodarske svobode. Zato je Adam Smith izrekel dva silno važna stavka:

1. Vsak posameznik pozna svoje privatne koristi najboljše in s tem, da skuša uresničiti svoje zasebne interese, najbolj koristi celokupnosti, svobodna konkurenca.

2. Niti država, niti kaka druga družabna organizacija (dežela, občina) nima pravice se vtikati v gospodarske zadeve svojih podložnikov, cziroma članov. Naloga države je samo, da brani pravni red in zasebno lastnino. Država ima torej, kakor se je izrazil neki pisatelj, ulogo ponočnega čuvaja, ki samo skrbi za red in mir. Vse, kar ovira gospodarsko delovanje, naj pade! Povsod naj bo gospodarska svoboda, v industriji, trgovini in poljedelstvu!

Gospodarski liberalizem obsega torej gospodarska načela (gospodarskopolitična in socialnopolitična), ki so plod individualistične družabne teorije in ki zahtevajo kar največjo prostost v gospodarskem življenju. Gospodarski liberalizem je, kakor pravi dr. Braj, praktična veda, zgrajena na načelih določene družabne teorije, to je individualistične. Glavni zastopniki liberalne narodnogospodarske šole so: Adam Smith, Robert Malthus in David Ricardo.

Načela in nauki, ki so jih oznanjali ti možje, so padli na rodovitna tla. Učenjaki in državniki so se strastno oprijeli teh načel. V francoski revoluciji leta 1789, v Nemčiji, v Avstriji leta 1848, po celi Evropi so zmagovala in vladala gospodarsko-liberalna načela. Ljudje sploh niso znali drugače misliti in soditi, kakor v duhu gospodarskega liberalizma. Tisti, ki še dandanes zastopajo gospodarsko-liberalna načela, radi kažejo na velikanski gospodarski napredek v minulemu stoletju, na epohalni razvoj moderne tehnike in gospodarskega življenja, ki je baje največja pridobitev gospodarskega liberalizma. Res, priznati moramo, da je človeštvo v pretečenem stoletju silno napredovalo, da se je tehnika in gospodarstvo vsled čudovitih iznajdb (novih strojev), vsled uporabe pare in elektrike tako razvilo in povzdignilo, kakor v vseh prejšnjih stoletjih ne tako. Toda priznati se pa mora tudi, da se bogastva in nakopičena gospodarska dobra ne razdeljujejo pravično in smotreno.

Imena kakor Rotschild, Krupp, Rockefeller, Morgan, Carnegie in drugi milijarderji in milijonarji nam dovolj jasno kažejo, da v modernem gospodarskem življenju, slonečem na temelju gospodarskega liberalizma, ne vlada načelo pravičnosti in bratoljubja, ampak profit, oduševstvo in brezobziren boj. Socialno vprašanje, delavsko vprašanje in kmečko vprašanje, to je najmočnejši in najboljši ugovor proti gospodarskemu liberalizmu in kapitalizmu. Kdor vam hvali pridobitve gospodarskoliberalnega sistema, povejte mu, da je isti sistem rodil tudi vso tisto neizmerno bedo delavskega in kmečkega stanu, ki vam grozi nasproti, ako slišite ime: „socialno vprašanje.“ Socialno vprašanje, to je dandanes upanje in pogin tisočev in milijonov, tako piše nek pisatelj.

Ne nameravam tukaj obširno razpravljati o socialnem vprašanju. Opozoriti hočem samo na jedno agrarnega vprašanja, na vedno rastoče zadolževanje kmečkega stanu. To je tudi rak-rana na našem narodnem telesu. Veliko se je že sicer pisalo o tem. Zalbog, da tem besedam in nasvetom niso sledila primerna dejanja. Upajmo, da se v tem oziru v bodoče popravi, kar je zagrešila stara liberalna vlada v Avstriji.

Ravno sedaj je izdelan načrt za razbremenitev hipotečnih dolgov in preosnovno kreditnega prava. Načrt je naredil znani strokovnjak na tem polju dr. Grabmayr, član gosposke zbornice, in pričakovati je, da ta načrt v doglednem času postane zakon. Avstrijska vlada, ki je še pred 40 leti brezpogojno prisegala na gospodarsko-liberalna načela in je pospeševala samo kapitalistično industrijo, uvideva vedno bolj potrebo socialne politike, zlasti zdrave agrarne politike. In to je edino pametno! Proti gospodarsko-liberalnemu kapitalizmu se mora postaviti zdravo gospodarsko-socialno delo. Država je dolžna posegati v gospodarsko življenje posameznikov in pospeševati gospodarski razvoj posameznih stanov; kajti to zahteva korist cele države.

V sledečih vrstah navajam glavne podatke o razvoju in stanju hipotečnih dolgov v Avstriji. Podatke sem dobil iz izvršnem članku, ki ga je napisal bivši poljedelski minister dr. Ebenhoch v listu „Reichspost“ z dne 30. prosinca 1909.

Dne 31. grudnia 1881 je bilo na nepremičnem imetju avstrijskih kronovin (razven Dalmacije in pa Predarlske dežele) 6.096.604.000 K hipotečnih dolgov. Tu pa niso vštete svote hipotečnih dolgov na državnih zemljiščih v Salzkammergut v pokritje salinskih listov v znesku 204.065.388 K in hipoteke na železniških posestvih v znesku 3.675.564.164 K.

Koncem leta 1906 je znašala svota hipotečnih dolgov v Avstriji (razven Dalmacije) približno 12.752.577.355 K. Torej v 25 letih so se dolgovi podvojili.

Ti podatki sicer niso zanesljivi in popolnoma resnični in sicer iz dveh vzrokov. Prvič je v zemljiških knjigah mnogo takih hipotek vključenih, ki so že izplačane, vendar pa še niso izbrisane. Ljudje se bojijo stroškov in zato raje puste, da je v javnih knjigah še nadalje zapisan dolg, akoravno so ga morebiti že plačali.

Hipoteke, ki se odplačujejo z letnimi manjšimi zneski (v ametitah), se izbrišejo iz knjig še-le takrat, ko je plačan ves dolg, posamezna odplačila pa se ne zaznamujejo. Zato je včasih dolg v resnici veliko manjši, nego je zapisan v knjigi.

Drugič se v naši uradni statistiki ne loči strogo, v katero vrsto dolgov spadajo posamezne hipoteke. Uradna statistika loči 4 vrste dolgov iz posestev; stanovska (zapisana v deželnih deskah), rudniška (zaznamovana v rudniških knjigah), mestna in druga. V zadnji oddelek spada večina kmečkih dolgov in posestev, vendar ne vsa. Tako se prištevajo tudi industrijska posestva (tovarne), hoteli, letovišča, kopališča in zdravilišča, ako se nahajajo na deželi, med druga posestva (sonstiger Grundbesitz).

In to onemogoči vsak vpogled v resnično stanje hipotečnih dolgov na kmečkih posestvih. Vendar je jasno in dejanske razmere nam to dokazujejo, da je nevarnost za kmečki stan vsled prevelikih hipotečnih dolgov vedno večja. Vsako leto pride v Avstriji okoli 10.000 posestev na dražbo (l. 1905 10.723).

Tudi mi Slovenci smo pri tem občutno prizadeti, zlasti naši obmejni Slovenci. Vprašanje takozvanih narodnih manjšin in obmejnih Slovencev ni zgolj narodno vprašanje, ampak je v prvi vrsti gospodarsko-socialno vprašanje. Dajte našemu kmetu trdno gospodarsko podlago, zagotovite mu trden dom na rodni grudi, da bo na svoji zemlji res svoj gospodar, potem bo prenehalo tudi izseljevanje, ki sedaj zahteva toliko narodnih žrtev, več kot vsa germanizacija. Izseljevanje slovenskega ljudstva in naraščanje takozvanih narodnih manjšin je najsilnejši dokaz, da smo na gospodarskem polju še zelo slabi. Osvobodimo in dvignimo se torej na gospodarskem in kulturnem polju!

Gospodarsko in kulturno močen narod ima bodočnost.

Andrej Veble.

Ruska petrolejna industrija leta 1908. Po „Petroleum Review“ se je pridobilo petroleja v Baku za leto 1908 4.620.788 pudov (1907 47.627.311 in 1906 448.959.133 pudov). Pri dobivanju petroleja so bile udeležene družbe: Nobel Brothers 63.376.865 (1907 64.692.000) pudov; Caspian in Black Sea Society 34.236.638 (1907 36.94.000) pudov; Caspian Society 24.655.882 (1907 22.579.000) pudov; Manascheff in Komp. 25.021.575 (1907 25.290.000) pudov; Baku Naphtha Komp 22.894.062 (24.510.000) pudov.

Jadranska banka v Trstu. Upravni svet je imel sejo dne 7. t. m. in je bila predložena bilanca za l. 1908, po kateri je čistega dobička K 200.340 90 vin. proti K 160.186 12 v v letu 1907. Občni zbor je sklican na 14. marca t. l. Občnemu zboru bo predlagal upravni svet izplačanje 6% ne dividende, to je 24 K od delnice. Čisti dobiček za leto 1908 odgovarja 10% nemu obrestovanju delniške glavnice.

Zboljšanje avstrijske tekstilne industrije. Po hitrem padanju kupčijskega položaja avstrijske tekstilne industrije, kateri je dovedel do formelnega sklepa omejitve delovanja v bombaževih predilnicah in tkalnicah, se je občni kupčijski položaj v zadnjem času nekoliko zboljšal. Predilnice so glede na to predložile omejitev svojega delovanja; tudi tkalnice so počakale, kako da se razvije položaj. Znaku o zboljšanju avstrijske tekstilne industrije so prednjačile pred zboljšanjem vesti v Inozemstvu, in naidejati se je, da se bo svetovni promet bombaževine dvignil zopet na svoj poprejšnji vrhunec.

Redna pomorska zveza. Parobrodna družba Avstro-Amerikana je vpeljala redno vožnjo med Tr-

stom in braziljanskimi pristanišči. Parniki bodo vozili direktno iz Trsta v Rio de Janeiro in Santos v Južni Ameriki in bodo potrebovali za prevoz 20 dni. S to novo redno zvezo bo tudi naši prekomorski trgovinli toliko pomagano, da bo moči se intenzivneje baviti z izvozom v Brazilijo. Želeti bi bilo, da bi dosegel naš izvoz ono višino, katero imajo že zdavnej konkurenčna pristanišča; ker znašal je izvoz l. 1906 v Brazilijo 2681 ton in leta 1907 samo 2172 ton. V istem času in v istih letih je imel Hamburg 191.496 in 204.716 ton, Bremen pa 42.680 in 40.359 ton izvoza. Ta redna vožnja bo v veliko korist tudi velikim tvrdkam, ki uvažajo kavo iz Brazilije, ker bo razen voženj avstrijskega Lloydja in Adrije še posebna mesečna brzovozna zveza upeljana.

Nov bančni projekt. Na Dunaju mislijo ustanoviti nov bančni zavod. Sestavil se je baje že konzorcij, ki je prosil že za predkoncesijo. Akcijski kapital je zasiguran s pet milijoni kron, morebiti še deset milijoni kron, kateri se pa še niso pričeli vplačevati. Bančni zavod bo protokoliran pod firmo: Österreichische Bankgesellschaft.

Dividenda depositne banke. Upravni svet depositne banke je sklenil predlagati občnemu zboru, da izplača iz čistega dobička 2.083.942 K dividendo po 6% na akcijo kakor prošlo leto in v rezervni zaklad naj se vloži 400.000 K. Po odštetju prednosa, ki znaša 358.160 K, ostane dobiček kot 8.49% no obrestovanje akcijskega kapitala.

Afrikanska sol. Kakor se iz Reke „Slovenec“ poroča, se bo v hrvaško primorje jela uvažati afrikanska sol. Hrvaško primorje samo na sebi res da nima svojih salin, vendar so v Istriji tri saline in v Dalmaciji tudi tri, od katerih bi dobava soli vendar ne stala toliko ko pa ona iz Afrike. Seveda Madžari nečejo avstrijskega blaga, to je; rajši gredo daleč proč iskati svojo blago, kot bi ga pa dobivali iz Avstrije.

Gospodarska stiska v Srbiji. Iz vseh krajev kraljevine dohajajo poročila o gospodarski stiski. Mnogo bank in menjalnic je prišlo v konkurz, zaradi česar so bile večje izvozne tvrdke tako oškodovane, da so prosile v zadnji seji skupštine vlado pomoči. Cene poljedelskih pridelkov so znatno padle. Posušene slive, katere so se prodajale preje meterski stot po 23 do 25 frankov, a sedaj samo po 10 frankov. Ker je Nemčija ustavila dobavo koruze, je ta znatno padla in sicer od 12 do 10 frankov in še nižje. Tako je tudi z ostalimi pridelki.

Najnovejše vesti.

Sv. Lenart v Slov. gor. Nemška šola propadla. Ravnokar smo dobili brzovaj iz St. Lenarta: „Javna nemška šola tukaj propadla. Imajo samo 27 otrok. Živele zavedne občine.“ Te besede nam pričajo o popolnem porazu tamošnjih nemškutarjev, ki so že pred letom, ko je prišel dr. Zirngast v ta trg, razbobnali po celi Germaniji, da je stara šola za nič, ker se uči v njej tudi slovenski. Upali so na zmago in začeli priprave, da dobijo kar naravnost postavno nemško javno šolo. Na ta način so hoteli le prihraniti nemškemu Sulferajnu razne stroške za šolo, da s temi prispevki, katere si bi prihranil v Sv. Lenartu, tem uspešnejše lahko dela kje drugod. Toda opekli so se ti gospodiči. Nihče iz okolice in zlasti iz okoliških občin jim ni šel na lim; vsi so jih pustili na cedilu. Tako je prav, možje! Pokazali ste s svojim možatim nastopom, da se nečete oklepati renegatov trških. Slava vam vsem, ki ste delali tako uspešno z g. župnikom na čelu, da ste preprečili takoj prvi naskok teh nemškutarjev. Ostanite še znanprej na braniku in čuvajte pri vsaki priliki narodne in verske svetinje!

Opozicija proti ministrstvu. Včeraj dne 11. t. m. so se sešli slovenski, hrvaški, starorusinski in češki poslanci, da se skupno posvetujejo o stališču nasproti novemu ministrstvu. Slovensko središče so zastopali: dr. Korošec, dr. Laginja, dr. Ploj in Slinger. Vse stranke so izjavljale, da bodo zavzele nasproti novemu ministrstvu opozicionalno stališče. Stori se je tudi sklep v tem smislu in izdal komunike. D. se doseže enotno opozicionalno postopanje, izvolil se je poseben odbor, kateremu je predsednik dr. Pacak, podpredsednik dr. Susteršič.

V političnih krogih je naredila ta opozicionalna koalicijska velik utis. Ker bodo tudi socialdemokrati in Rusini v opoziciji, nastala je velika nevarnost za Bienerthov kabinet. V slovenskih krogih se splošno obsoja, da minister Začek noče izstopiti iz takega kabineta. Bienerth se trudi dokazati, da je grof Stürgkh Slovincem prijazen in da je Hohenburger že mnogo popustil od svoje nekdanje agresivnosti. Seveda mu tega nihče ne verjame. V soboto bodo novi ministri storili prisego in potem se bo Bienerth začel pogajati s strankami! Ako bodo Čehi vstrajali v opoziciji in ne bodo zopet delali kakih nepremišljenih skokov, bo opozicija gotovo uspešna.

Poroka g. Pliberška z gđc. Kovačič. Je preložena radi nepričakovanih ovir, katere je zakrivil mariborski magistrat.

Listnica uredništva.

Izjavljamo, da g. Jos. Šulc, c. kr. sodni oficial v Konjicah, ni pisec dopisa iz Konjic v številu 17 „Straže“ in tudi ni knjižni v nikaki zvezi.

MALA NAZNANILA

ki se sprejemajo po 2 vin. od besede, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Gospodinja za kmetijo, poštena in pobožna, katera bi tudi otroke krščansko vzgojila, kakor tudi močen in zanesljiv hlapec se sprejmeta takoj pri Antona Reicher, trgovca in gostilničar Sv. Barbara v Halozah. 60

Valilnice (za umetno valenje piščetov) in druge perotinarske potrebitve izdeluje po ceni in priporoču Podružnica osrednje perotinarske zadruge Mengšu Kranjsko Ceniki na zahtevo vsakemu zastoj. 57

Posestvo se takoj proda, arondirano, 108 oraloj gozda, 48 oraloj njiv in travnikov, 5 gospodarskih posolij, 2 hiši. Cena nizka. Ponudbe na upravištvo „Straže“ pod šifro: Lepo posestvo. 58

Učence, sin poštenih starišev, se sprejme, po dorečenju ljudske šole takoj v trgovino z mešanim blagom pri Ivanu Traun-u, Ptujška gora pri Ptuj. 50

Učence, ki ima veselje do trgovine se takoj sprejme. Več pove trgovina v Mariboru Tržaška cesta št. 7. 54

Učence kakor tudi učenke z dobro šolsko izobrazbo iz boljše hiše sprejme v trgovino mešanega blaga Adolf Eichberger, trgovec Slivnica pri Sv. Juriju ob juž. žel. 52

Vila ali lepa hiša z vinogradom, sadonosnikom se išče blizu Maribora tudi v mestu. Cena do 24.000 K. Dopisi na upravištvo. 39

Posestvo z lepim sadonosnikom, 3 orale zemljišča, 10 minut od državne ceste se proda jako ceno za 2400 K. Več se izve Poste restante „G. O. št. 100“ Frankolovo Vojnik. 31

Proda

se enovprežen in dvovprežen voz, eden že nov in eden že rabljen. Sprejme se tudi zamena. Popravila se izvršujejo točno in jako poceni pri

Franc Ferik
sedlar in barvar

Mariboru, Augasse šte. 2.

Restavracija**Narodni dom**

v Mariboru.

Izborna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča 37
Lojzika Leon.

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih moštranc, kelihov, ciborijev, lestencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznalnih pisem na razpolago.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Slikar in pleskar

Franc Divjak

v MARIBORU, župnijska ulica št. 7

prevzame vsa dela dekoracijske in slikarske stroke ter se priporoča slavni duhovščini in cenjenemu občinstvu in izvršuje svojo obrt po najnižjih cenah.

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::
Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec

Maribor, Šolska ulica 2.

Cerkveni slikar**Peter Marković**

akadem. slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij, posebno altarnih in bandernih slik, križevih potov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; slikam zdaj v zimskem času doma v svojem ateliju in izdelujem manjša dela, popravljam tudi umetniško stare umetne slike: za poletni čas se pa priporočam že zdaj za večja dela: za slikanje cerkva v različnih slogih. Cene po dogovoru in brez konkurence. 23

Edina narodna steklarska trgovina
Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kame-nine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobe. Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo.

Na drobno.

Pohištvo

Velika zaloga pohištva od najpreprostejšega do najfinejšega v vseh slojih se dobi po znižanih cenah pri 34

„Obrtni zadrugi mizarskih mojstrov“
v Mariboru, Grajski trg št. 3 pri črnem orlu.

Marija Vezjak, Maribor

Šolske ulice št. 4.

Izdelovanje pletenin na stroju in sicer: nogavice, bluže, jopiče itd.

Vsa v svojo stroko spadajoča dela po nizkih cenah. 36

Svečar in medicar**Jožef Dufek, MARIBOR**

Viktringhova ul. 30

priporoča prečastiti duhovščini veliko zalogo lastno izdelanih voščeni sveč. 20

Hotel**Pri belem volu v Celju**

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago: : :

se priporoča za obilni obisk.

Svoji k svojim!**Urar, očalar in zlatar****Franjo Bures**

Maribor, Tegethofova cesta 33

pred kolodvorom, 10
priporoča svojo bogato zalogo, zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar**Franjo Horvat**

MARIBOR, Kasinoasse šte. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča : : dela. : : 53

Postrežba točna! : : : : Cene nizke!

Narodni dom Slov. Gradec

Dovoljujem si slavnemu občinstvu najljudneje javiti, da sem s 1. februarjem t. l. prevzel

gostilno

v Narodnem domu v Slov. Gradcu.

Imam jako dobra, mnogovrstna štajerska vina, ameri-kanske in stare trte na razpolago. Topla in mrzla jedila so vedno na izbero. — Cene kulantne, postrežba točna. — Prosim, da me cenjeno občinstvo izvoli počastiti z obilnem posetom. S spoštovanjem

Anton Vilčnik.

Dosedajni promet čez 4 milijone.

Vplačani deleži zadržnikov: 18530 K

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5 % do 5 1/2 % brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev.

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno-

seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška
... obrt s strojnim obratom. ...Izvrševanje vseh stavbenih del:
kakor stopnice, fasad, podbojev,
pomolov, nastavkov itd. iz različ-
... nih kamenov in cementa. ...Specialna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih
... kamnov itd. ...Brušenje, puliranje in struganje
... kamena s stroji. ...

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih
... rodbinskih grobišč (rakev). ...Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim
... tlakom. ...Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah. ...
Popravljanje spomenikov, udela-
... vanje napisov v iste. ...

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta šte. 5

Zastonj

se ne trzi, ampak po zmerni ceni s tiskovinami za posojilnice, ki so pri ljubljanski ali celjski zvezi, za občinske urade, za krajne šolske svete in šolska vodstva, za odvetnike, notarje, trgovce obrtnike in zasebnike in vsa društva. Krasne diplome za častne ude, zavitke in pisma s tvrdko, vizitke, vabila za društvene veselice, lepake in letake izdeluje tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Zastonj

se ne trzi, pač pa po nizki ceni s trgovskimi knjigami, odjemalnimi knjižicami, papirnatimi vrečami, kredo, svinčniki, črnilom, peresi, tablicami, kartami za tombolo, lampijoni, papirnatimi krožniki in servieti, pismenim papirjem v mapicah in kasetah, albumi za fotografije in razglednice, spominskimi knjigami za gospodične, vsakovrstnimi razglednicami.

Zastonj

se ne trzi, pa ugodno kupite podobice za molitvenike, slike v spomin na prvo sv. obhajilo, podobe sv. družine za steno z milo godbo po 15 K in 20 K, stenske slike papeža, cesarja, škofa, raznih svetnikov, rožne vence iz ribje kosti, lesa in kokosa, svetinje iz aluminija, ki nikdar ne rjavijo, škapulirje vsake vrste, križce stoječe, ki se rabijo pri bolnikih in križe viseče za steno. ...

Za nakup priporočamo tvrdko
M. E. Šepec, Maribor
Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štoffe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prti, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd.

Slovenci!

Vaša narodna dolžnost je, da kupujete vse manufakturno blago v trgovini, kjer je dobro in najceneje in taka je trgovska hiša na drotno in debelo

R. Stermecki, Celje

Vzorci proti vrnitvi zastonj, blago proti povzetju in čez K 20—franko po avstro-ogrskih deželah.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Grajski trg št. 2 v hiši gostilne pri črnem orlu (Schwarzen-Adler).**Denarni promet je tekom osem mesečnega poslovanja čez en milijon kron.**

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti se pošto hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti papilarni varnosti po 4½%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poročstvo po 5½% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prešnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izjemni praznike. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne občestva.